HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST"

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad.

Propaganda.

Propaganda is een onontbeerlijk middel voor elke organisatie van publieken aard.

Zonder propaganda en hare verscheidenheid, dreigt verstarring. Dus moet, dezelve, zonder ophouden, gevoerd worden. Eenvormigheid, de dood; afwisseling, het leven.

Dit zijn van die oude waarheden die telkens herhaald verdienen te worden.

De sleur, op ondermijning uit, waart altijd en overal rond.

In dit jaar wordt door „Oost en West" een grootsche propaganda op 't getouw gezet, rechtstreeks zich richtend op het wezenlijke doel der Vereeniging: de verspreiding van meer kennis omtrent onze Overzeesche Gewesten onder het Nederlandsche Volk; dit keer meer in 't bijzonder onder dat deel van het volk, dat er de jeugd van uitmaakt; de jeugd aan wie de toekomst is. Een schot dus in de roos van den schijf.

Daartoe mede in staat gesteld door eenige voorname instellingen en maatschappijen, zal, binnenkort, een met zorg samengesteld boekwerkje over de Indiën het licht zien en verspreid worden onder de leerlingen der hoogste klassen van de lagere scholen hier te lande; een uitgave welke o.m. een aanzienlijk offer vraagt aan onze geldmiddelen.

Deze uitgave zal, intusschen geen beletsel zijn — mag het niet zijn — voor de propaganda in soortgelijke richting in het algemeen, gelijk deze in de enkele maanden welke van dit jaar verloopen zijn, door Hoofd- en Afdeelingsbesturen gevoerd geworden is en welke derhalve wordt voortgezet tot het einde des jaars, om daarna weer opnieuw aan te vangen. Als van ouds.

De verschijning van het — kortweg aangeduid — boekje over Indië (O. & W. Indië), in handig formaat, naar de jongste gegevens bewerkt en op bevattelijke, onderhoudende, wijze, geschreven, is in onze Vereeniging een belangrijke gebeurtenis en zal hare goede uitwerking niet missen. Want ze is, allereerst, een waardevolle aanvulling van het schoolonderwijs, dat, welke ruimere omvang dan te voren, daarvan ook gegeven wordt, uiteraard beperking oplegt, gegeven de vele andere leervakken, de exact wetenschappen, de talen, enz., in welke het jonge volkje onderricht moet worden voor zijn vorming en ontwikkeling, zijn paraatheid voor de binnen eenige jaren te aanvaarden betrekkingen. Maar een hoog noodige aanvulling ook van de kennis dier jongere generatie welke, in meerdere mate dan de huidige, betrokken zal worden in koloniale aangelegenheden. Ongeacht of hij een werkkring zal vinden in Nederland of in de gebiedsdeelen overzee. Een Fransche zegswijze luidt dat men, om iets te weten, het geleerd moet hebben. Eenvoudiger kan een diepzinnigheid niet gezegd worden, al wordt ze, misschien juist door dien eenvoud nog al eens over het hoofd gezien, door hen b.v. die, een wereldprobleem als „Indië, los van Holland", met een vrijmoedigheid in welke een mate van ingénu treffend is, in een ommezwaai wenschen te zien opgelost.

Het boekje over Indië wil in zijn vorm en inhoud iets aan het „leeren" bijbrengen opdat het „weten" gemakkelijker zal kunnen volgen.

In de kronieken onzer Vereeniging zal 1931 aangemerkt worden als een der beste propaganda-jaren.

Europeanen in het leger.

Europeanen in het leger! Een moeilijk Indisch probleem, door L. A. Vellenga, 1e luitenant der infanterie. Buning — Djokja; De Gebr. Van Cleef — 's-Gravenhage. Prijs f 0.80.

Als luitenant Vellenga deze brochure (58 blz.) geschreven heeft om nogmaals duidelijk te maken, dat het vraagstuk van den Europeeschen soldaat in Indië een moeilijk probleem stelt, is zijn poging ten volle geslaagd.

Maar indien hij de illusie mocht hebben den lezer den indruk te geven, dat hij voor dit probleem een oplossing gevonden heeft, dan lijkt ons *deze* poging zeker niet geslaagd.

In een interessante uiteenzetting geeft Sch. aan hoe dit vraagstuk even oud is als de bemoeienissen van de Nederlanders met den O.-I.-archipel, maar de conclusie waartoe hij den lezer dan brengt is helaas: evenmin als de ouderen een goed stelsel hebben weten te vinden, weet deze jongere iets goeds aan te bieden.

De infanterie van het N.-I.-L. telt thans acht compagnieën, dit aantal zal, volgens schrijver, moeten worden gebracht op 29, een permanente uitbreiding met ± 2500 man (+ militie). Tot heden slaagt men er niet in een voldoend aantal geschikte liefhebbers te krijgen. Voor de toekomst moet dus een stelsel aangewezen worden, dat veel meer vrijwilligers als soldaat naar Indië zal doen gaan dan tot nu toe 't geval is.

Hoe denkt schrijver dit te bereiken? Hij ziet twee factoren, die het leven van den soldaat in Indië verbitteren: in vredestijd heeft de soldaat te weinig werk èn hij vindt er geen passend milieu. Schrijver wil de toekomstige soldaten voor een deel recruteeren uit de landarbeidersklasse om militaire landbouwkoloniën te vormen. Zij die zich hiervoor aanmelden moeten gehuwd naar Indië gaan. Grond wordt te hunner beschikking gesteld, maar zij moeten deze voor eigen rekening bewerken. Zij moeten blijvers worden, dus niet na 6 jaren eens overwippen, niet rekenen op terugkeeren met een pensioen.

De ondervinding heeft tot nu toe teleurstelling gebracht bij alle proeven in Indië met Europeesche militairen — en met blanke boeren-koloniën genomen, schrijver maakt niet aannemelijk, dat er tegenwoordig betere kansen bestaan. Het is o.i. niet te

verwachten, dat een groot aantal boerenjongens, — en nog minder dat een even groot aantal boerenmeisjes, zich beschikbaar zal stellen voor een overplanting naar Indië.

Voorts houdt dit plan niets ten goede in om den militair in het Indische garnizoen eenige verbetering van zijn lot te brengen. De militaire landbouwkoloniën denkt hij zich ver van de bestaande garnizoensplaatsen. Mocht 't dus al — tegen onze verwachting in — gelukken om enkele dier nederzettingen in het leven te roepen, dan brengt dit geen verandering voor de militairen elders, voor wier aantal en levensomstandigheden schrijver *niet* heeft weten waar te maken wat hij als slot van zijn samenvattnig aldus meent te mogen schrijven: Met een stelsel van militaire-kolonisatie kunnen vele sociale moeilijkheden worden ondervangen, terwijl, indien de voorwaarden gunstig zijn, nieuwe bronnen van werving worden geopend.

Een Indische brillengeschiedenis.

(Uit de oude doos.)

Onlangs stelde een kennis van mij aan een Indisch „oud-gast" eenige vragen betreffende actueele toestanden in Indië en kreeg daarop ten antwoord: „mijn waarde heer, ik ben nu al tien jaren uit Indië terug; in dien korten tijd is er daarginds zóó veel veranderd, dat ik je vragen niet voldoende kan beantwoorden." En dat is niet overdreven.

Was het land, bij Europa vergeleken, vroeger in heel vele opzichten achterlijk, nu worden zaken en toestanden steeds meer naar het Westen georiënteerd; voortdurend, en in een zeer snel tempo, schrijdt de nivelleering voort, zoodat Indië thans in sommige opzichten het moederland op zijde, ja zelfs voorbij streeft. Als een zeer sterk sprekend voorbeeld hiervan moge het volgende dienen: toen schrijver dezes ,nu ruim dertig jaren geleden, voor dienstzaken een maand lang op Timor moest verblijven, zag men er nog koppensnellers; voor de communicatie op het eiland dienden eenvoudige voetpaden, thans echter is Timor in het bezit van een paar vliegvelden!

Welk een verschil met vroeger! Toen heerschten zelfs op Java, het voornaamste eiland in den Indischen archipel, toestanden zóó primitief, als men zich tegenwoordig moeilijk kan voorstellen, en dat is niet eeuwen geleden; zelfs thans nog levende, hoewel zeer oude menschen, zouden daarvan kunnen vertellen.

De volgende werkelijk gebeurde geschiedenis kan als illustratie van het gezegde dienen.

Een vriend van schrijver's vader was eigenaar van een flinke apotheek te Semarang. Dit is nu zoowat driekwart eeuw geleden. In dien tijd was deze gifwinkel bijna de eenige apotheek in Midden-Java; toen kostten chinine-pilletjes nog tien cent per stuk! en kon men in zoo'n inrichting nog tal van andere artikelen krijgen die in geen verband stonden met de medische en pharmaceutische wetenschap, zooals parfumerieën, limonade (in Indië stroop genoemd) en nog veel meer. Zeer goede klanten had de apotheek aan de koffieheeren en suikerlords, (zooals Multatuli rijke cultuurmenschen noemde). Die verdienden vaak grof geld en keken niet op een dubbeltje; sommigen hadden zich uit een maatschappelijk laag milieu, door hard werken, omhoog gewerkt en waren tot rijkdom gekomen. Dat zulke elementen, evenals de O.W.'ers in den grooten oorlog, er dikwijls toe kwamen al te royaal met hun geld om te springen, is te begrijpen, te meer daar er in dien tijd in Indië maar weinig gelegenheid bestond om geld uit te geven voor aangename en nuttige verstrooiing. Maar waren de heeren eenmaal „uit", dan stroomde de champagne en gebeurde het wel eens dat één hunner een „lapje" van 10 of 25 gulden tot een fidibus ineendraaide en daarmede zijne Manilla (Hollandsche sigaren zag men in die dagen nog niet in Indië) aanstak. Eene handeling die maar heel weinig op fijnen smaak duidde maar waardoor een ieder kon zien, hoe dik de man in zijn geld zat!

Op zekeren dag kreeg de zooeven genoemde

Leden van „Oost en West"

Doet Uwe inkoopen bij de leveranciers, die het „Koloniaal Weekblad" door adverteeren steunen. Tracht vertrouwde firma's op te wekken tot plaatsing van annonces in het „K. W.". Ook daarmede steunt gij de belangen van de Vereeniging.

apotheker een brief van een der landheeren in het binnenland met het verzoek hem een bril te willen zenden (ook dit artikel was in de apotheek te krijgen). Maar ja, hoe moesten de glazen zijn? Ter plaatse, waar de aanvrager woonde, was geen dokter — laat staan een oogarts — die op grond van een oogonderzoek een „recept" voor een bril had kunnen geven en zoo wist de apotheker er niets anders op dan den besteller een aantal brillen toe te zenden. Deze moest dan maar net zoolang uit de zending uitzoeken, totdat hij een bril vond, waardoor hij „zien kon", een methode die ook nu nog bij ons te lande gevolgd wordt, door eenvoudigen van geest, om het bezoek aan een oogarts uit te sparen, het oordeel overlatende aan den brillenkoopman; of die bril dan hunne oogen wellicht kan bederven, is van minder belang.

De apotheker nam dus een goede twintig brillen, wikkelde ze stuk voor stuk in een lapje zeemleer en pakte ze alle in een groote stopflesch, in Indië *het* geliefde bewaarmiddel ter bescherming tegen de, aldaar, door de zeer sterke verdamping, zoo vochtige lucht.

In een kistje verpakt, ging alles op reis naar den besteller.

Eenige weken verliepen, zonder dat de apotheker iets over zijne zending hoorde, maar de aanvrager was „goed voor zijn geld"; er was dus geen reden tot ongerustheid.

Eindelijk kwam de stopflesch dan toch terug, maar tot niet geringe verbazing van den afzender waren er maar een paar brillen in overgebleven. Een begeleidende brief, waarbij een flinke som gelds was ingesloten, gaf de verklaring van het zonderlinge verschijnsel.

Wat was er gebeurd?

Toen de brillencollectie op de plantage van den besteller was aangekomen, bleek het dat ook anderen, die op de onderneming werkzaam waren, of in de nabijheid daarvan woonden, een bril noodig hadden, ook zij hadden van deze onverwachte gelegenheid gebruik gemaakt.

Maar daar bleef het niet bij, want toen men op andere ondernemingen van de zaak vernam, verzocht men ook dáár de brillenverzameling te mogen ontvangen en zóó reisde deze door een groot gedeelte van Midden-Java rond, met het resultaat dat de apotheker een niet onaardig sommetje verdiende.

Het curieuste van het geval was echter, dat de eerste besteller het noodig vond er zijne verontschuldiging over aan te bieden, dat niet *alle* brillen verkocht konden worden!

M. Ch. v. R. v. N.

Wat er gedaan moet worden — dat is wat de leider overal en altijd moet weten. Hij moet het spel spelen en niet over de regels blijven discussiëeren. Sla toe en deins niet terug, wanneer de oppositie komt. Te handelen en dan in uw eigen schulp te kruipen is nog erger, dan in het geheel niet te handelen. (Maandblad „Succes").

Inauguration Exposition - Paris 1931. *Sourire d'Avril.*

L'hiver morne 's enfuit, et la nature respire,
Avril jette de nouveau l'espoir aux coeurs des hommes,
Et Paris, comme toujours, d'un gracieux sourire
Se réjouit, gâiment, de la clarté des dômes.
Elle se prépare, joyeuse, pour une Fête Coloniale
Ou se rencontrent ensemble, l'Ouest et l'Orient
Pour démontrer au juste, en union familiale
Que les frontières tombent — Consécutivement!
Les frontières lointaines, ainsi que les plus proches:
Donc, l'Exposition est Internationale
La France, de cette façon, aplanit les accroches
Se trouvant sur la voie vers un Pacte Mondial.

v. d. B.

Max Havelaarfonds.

Jaarverslag 1930.

Ook het jaar 1930 ging voor het Max Havelaarfonds weder zonder belangrijke gebeurtenissen voorbij.

Aan een tweetal pupillen werd steun verleend ten bedrage van resp. ƒ 1.040,— en ƒ 1.200,—.

Mocht het vorig jaar als verheugend feit geconstateerd worden, dat het ledenaantal niet was achteruitgegaan, in het verslagjaar ontvielen ons weder 4 leden, waarvan twee door den dood en twee door bedanken.

Het ledenaantal bedroeg op het einde van het verslagjaar nog slechts 18. Het bedrag der jaarlijksche contributies wordt hierdoor van ƒ 472,— op ƒ 444,50 teruggebracht.

Tegenover dit slechte financieele aspect staat, dat in het verslagjaar aan periodieke aflossingen op studievoorschotten, zoomede door de geheele aflossing van een studievoorschot in den vorm van een uitkeering van een daartoe afgesloten verzekering, in totaal een bate geboekt kon worden van ƒ 2.740,38.

Het bedrag aan de creditzijde van de balans over 1929 onder „Crediteuren" van ƒ 2.727,48 kon dientengevolge een vermindering ondergaan, zoodat op de balans over 1930 de post „Crediteuren" nog maar voor ƒ 1.170,33 aan de Creditzijde voorkomt.

Het Bestuur onderging in het verslagjaar geen verandering.

De samenstelling is als volgt:

Mr. A. M. Joekes, Voorzitter; A. G. van Kuik, Secretaris; J. H. Dijkman, Penningmeester; Mevrouw de Weduwe Mr. C. Th. van Deventer—Maas; W. Havers.

's-Gravenhage, April 1931.

A. M. JOEKES, *Voorzitter.*
A. G. VAN KUIK, *Secretaris.*

BALANS PER 31 DECEMBER 1930.

Debet.		*Credit.*		
Bankier	ƒ 0,26	Kapitaal		ƒ 5.704,24
Studie-voorschotten	„ 24.337,41	Jaarlijksche bijdragen (contr. '31)		„ 100,—
		Crediteuren		„ 1.170,33
		Reserves	ƒ 16.924,99	
		Surplus 1930	„ 438,11	
				„ 17.363,10
	ƒ 24.337,67			ƒ 24.337,67

WINST- EN VERLIESREKENING OVER 1930.

Onkosten	ƒ 35,81	Intrest	ƒ 1,92
Surplus (overgebracht naar Reserve)	„ 438,11	Jaarlijksche bijdragen	„ 472,—
	ƒ 473,92		ƒ 473,92

De „Tijgerjagerdooder".

(Een Indische herinnering.)

Lezer, tracht maar niet dit woord in een Nederlandsch woordenboek, hoe uitgebreid ook, te vinden: het zou vergeefsche moeite zijn; het werd n.l. *gemaakt,* en nog wel door iemand, die met onze moedertaal op niet al te besten voet stond, een z.g. „Sinjo".

Deze benaming moet men niet verwarren met „Indo", wat vaak, zelfs in Indië, geschiedt. Een Indo is iemand van gemengden bloede, maar die door Westersche opvoeding en ontwikkeling, in geen enkel opzicht voor den volbloed blanke behoeft onder te doen; ook een Sinjo is het product van eene vermenging van Westersch en Inlandsch bloed, maar hij is in eene min of meer inlandsche omgeving opgegroeid en dankt daaraan eigenaardigheden, die oorzaak zijn dat er tusschen hem en den volbloed blanke en den ontwikkelden Indo, eene afscheiding bestaat. Hoewel tegenover den inlander trotsch op zijne blanke afkomst, gevoelt hij zich in zijn hart meer aan dezen verwant en deelt hij daarmede vele karaktertrekken en levensgewoonten. Wel heeft hij in zijne eerste levensjaren op school wat Nederlandsch geleerd, maar daar hij zich in zijn omgang met inlanders altijd, en met zijne kastegenooten zeer veel van de inheemsche taal bedient, geraakt zijn Nederlandsch nog al eens in de verdrukking. Zóó iemand nu was onze „tijgerjagerdooder".

Op een klein plaatsje in de Padangsche Bovenlanden, kwam hij ter wereld, als vrucht van een z.g. „linksch" huwelijk tusschen een volbloed blanken vader en eene zuiver Maleische moeder. Met zijne verschijning was de vader alles behalve ingenomen en zoo zond deze het kind met de moeder (zooals vaak gebeurde) eenvoudig weg.*) Natuurlijk verhuisden de verschoppelingen naar den Kampong. Hier groeide het kind op, in eene zuiver inlandsche omgeving dus. Al heel spoedig werd het ventje aan het werk gezet bij de bewerking van de sawah (rijstveld), het bewaken en verzorgen van een paar stuks vee, een en ander door de moeder aangekocht van het geld, waarmede haar blanke „toean" zich van moeder en kind had vrijgekocht. Na den dood van deze vrouw werden hare eigendommen de zijne. Door vlijt en spaarzaamheid gelukte het hem zijn bezit uit te breiden; van hetgeen dit opbracht leefde hij. Vele behoeften had hij niet: hij had steeds zijn bordje rijst en zijn „stroo'tje" (inl. sigaret) en was tevreden. Daar hij zich als Maleier kleedde, bezorgde zijne garderobe hem geene financieele moeilijkheden. Hij bezat een oud geweer, een vóórlader van eerbiedwaardigen leeftijd, een wapen dat op het oog gevaarlijker leek voor den schutter dan voor zijn doel. Evenals de meesten van zijne kastegenooten, was hij een groot liefhebber van de jacht en daarin zeer ervaren, zoodat hij zijn eenvoudig

dagelijksch menu kon aanvullen met hetgeen hij van de jacht thuisbracht. Maar hij bepaalde zich niet tot het neervellen van klein wild, zelfs tijgers waren voor zijn feilloos schot niet veilig; hiermede en door zijne stalen zenuwen, was het hem gelukt een dertigtal van deze roof- en vraatzuchtige dieren, die voor de inlandsche bevolking vaak eene ware plaag waren, op te ruimen. Geen wonder dat hij in zijne omgeving als een weldoener geëerd werd. Met begrijpelijken trots op zijne successen, nam hij den titel van „tijgerjagerdooder" aan, een woord etymologisch vrij aanvechtbaar en daarenboven lichtelijk pleonastisch.

Werd in de buurt een tijger gesignaleerd, dan ging onze vriend er op af. Alleen vergezeld van een of twee zijner Maleische vrienden, op wier kalmte en ervarenheid hij zich kon verlaten, sloop hij, bij het vallen van den avond naar de plek waar hij kans had den tijger te zullen aantreffen; gewoonlijk was het eene plaats, waar water te vinden was en waar het dier allicht zijn dorst zoude komen lesschen, of wel het werd naar een bepaald punt heen gelokt, door een aan eene lijn gebonden levend geitje of een ander dier. Voorzichtig, zonder geraas te maken en zonder met elkaar te spreken (wat overigens onnoodig was, daar de jagers elkaar uit blikken en gebaren begrepen) kropen zij tot op een paar meter afstand van het punt, waar zij hunne tegenpartij hoopten aan te treffen. Dan legden zij zich plat op den buik neer en wachtten, roer- en geluidloos, ondanks de plagerijen van insecten, waarmede de tropen zoo rijk, zoowel in soort als in aantal, gezegend zijn.

Niet altijd werden de jagers voor hun geduld beloond, doordat de verwachte zich niet vertoonde; maar op den een of anderen nacht gelukte de toeleg. Dan vernamen de jagers een steeds dichterbij komend geritsel in het gebladerte, een kraken van takken en daarop kwam de machtige kop van den woudkoning te voorschijn. Wantrouwend onderzoekend gaan de fonkelende oogen heen en weer; eindelijk worden zij gericht op de belagers: dan duikt de tijger ineen en maakt zich gereed voor den sprong, maar op hetzelfde oogenblik richt de tijgerjagerdooder zich bliksemsnel op zijne ellebogen omhoog: een felle vuurstraal; een knal die de zware stilte van den tropennacht verscheurt, en als een logge massa zakt het dier ineen: als gewoonlijk heeft het doodelijk schot het midden tusschen de oogen getroffen.

Eene enkele keer overkwam het onzen jager, dat het schot miste of slechts eene lichte vleeschwond veroorzaakte; en dan moest hij met zijne makkers zijn heil in de vlucht zoeken. Bij eene zoodanige gelegenheid had een der Maleiers het ongeluk even te struikelen en voelde hij op hetzelfde oogenblik een forschen klauwslag van den tijger in zijn rug, waardoor hem een stuk van zijn schouder werd afgerukt. Maar voor het dier zelf was het daardoor veroorzaakte, zeer korte, oponthoud noodlottig, want de beide andere jagers maakten plotseling rechtsomkeer en stieten den achtervolger hunne jachtmessen diep in het lijf.

Een onzer kennissen maakte op een reis van Padang uit met den wakkeren jager kennis. Weer te Padang teruggekeerd vertelde hij hier en daar van hetgeen hij alzoo over de daden van den tijgerdooder had gehoord. Om uiting te geven aan de waardeering der door laatstgenoemden bewezen diensten, liet hij onder de Europeesche ingezetenen eene inteekenlijst circuleeren, met het verzoek daarop te willen inschrijven, maar voor niet meer dan 25 cent, om aan de zaak het karakter te geven van eene daad van het *algemeen*. Van het op deze wijze bijeengezamelde bedrag werden een prachtig modern achterlaatjachtgeweer en een voorraad patronen gekocht. Een en ander werd den tijgerjagerdooder als een huldeblijk aangeboden; de man was er zeer mede vereerd, maar verklaarde zich toch maar liever bij zijn „ouwe spuit" te houden.

Nu wij toch eenmaal in de Padangsche Bovenlanden zijn, willen we hier nog eene eigenaardige tijgergeschiedenis vertellen.

Tusschen Loeboe Sikaping en Prau strekt zich het bosch van Pantih uit, dat, althans in onzen tijd (wij spreken hier van een goede 40 jaren geleden) berucht was wegens de talrijke daarin huizende tijgers. Van het Laras (districts) hoofd ter eerstgenoemder plaatse, een vrij ontwikkelden Maleier, vernamen wij, tijdens ons verblijf aldaar, het volgende:

Wie 's nachts door dit bosch moest gaan, deed dit liefst niet alleen en in elk geval met een brandenden „obor" (fakkel van gedroogde klapperbladeren) en.... luidzingende! Zóó deed ook de inlandsche postlooper, die met eene, met waterdichte stof overdekte mand met poststukken op het hoofd, op bepaalde tijden door het bosch moest. Maar zijne voorzorgsmaatregelen bleken wel eens niet afdoende te zijn, dan bleef de post weg en ging men op onderzoek uit, dan vond men de brievenmand, min of meer beschadigd, ergens tusschen de struiken liggen, men zag hier en daar bloedsporen, maar de ongelukkige postlooper was nergens te vinden. Het werk van tijgers!

Op zekeren dag snoefde een jonge, stevig gebouwde Maleier er op, dat hij best 's nachts, zonder eenige voorzorg, maar alleen met eene vlijmscherpe kris gewapend, door het bosch durfde gaan. Opgewekt en vol moed begon hij zijne gevaarvolle wandeling. Naarmate hij voortging maakte hij zich reeds eene voorstelling van de bewondering, die hem ten deel zou vallen, wanneer zijn waagstuk mocht gelukken; van tijgers toch, geen spoor. Reeds was de uitgang uit het bosch nabij, en daar staren hem op korten afstand vóóruit een paar fonkelende oogen aan; hij houdt halt, klemt zijne hand stevig om het gevest van zijn kris en zet zich stevig in postuur, om den aanval af te wachten; in hevige spanning brengt hij zoo een paar seconden door: opeens kraakt het achter hem; bliksemsnel keert hij zich om en ziet! daar staat een tweede tijger!

Een hevige schrik beneemt hem het bewustzijn en hij valt op den grond... juist op dat oogenblik komt een wandelaar van de tegenovergestelde zijde aan; beide tijgers springen in het dichte gewas weg. De redder gaat naar den gevallene toe, hij richt hem overeind en wil hem de kris uit de hand nemen, maar door de angst had de drager van het wapen dit zóó vast omklemd, dat het geruimen tijd duurde, vóórdat de kris kon worden losgelaten.

M. C. v. R. v. N.

---

*) Het zijn zulke, door gewetenlooze vaders, aan hun lot overgelaten kinderen en kinderen, wier ouders zijn overleden of wegens andere redenen hunne spruiten niet kunnen grootbrengen, die de bekende „Pa" van der Steur te Magelang, onder zijne liefdevolle hoede neemt: een arbeid van niet te onderschatten humanitair en maatschappelijk belang, dat aller sympathie en steun ten volle verdient.

Van Week tot Week.

Van Maandag 13 tot Zondag 19 April.

Het voorzitterschap van den internationalen suikerraad is aangeboden aan Francis Powell, voorzitter van den raad van beheer van de Anglo American Oil Company. Verwacht wordt dat vóór het einde dezer maand de finale overeenkomst te Brussel kan worden onderteekend. De hoofdzetel van den raad wordt toch waarschijnlijk 's-Gravenhage.

De Volksraad heeft den 11den dezer een aanvang gemaakt met de behandeling der crisis-maatregelen en de motie Stokvis.

Verschenen is het afdeelingsverslag van den Volksraad over de kortingen op de ambtenaarssalarissen. Sedert zijn de debatten daarover reeds begonnen.

Blijkens de M. v. A. inzake de salariskorting was de regeering in beginsel niet bereid den maatregel achterwege te laten. De mogelijkheid van eenigszins belangrijke wijziging is gering. De regeering beschouwt de voorgenomen korting als een daad van uitvoering waarvoor de verantwoordelijkheid in vollen omvang door haar gedragen wordt, al zou zij het in hooge mate waardeeren indien de Volksraad aan dien maatregel adhaesie wilde schenken. Die moreele steun zou de regeering niet gaarne missen. De M. v. A. wijst alle suggesties van een andere wijze van korting en uitstel van invoering af. Het denkbeeld van een aanzienlijke verhooging van de inkomstenbelasting wordt verworpen, omdat met uitzondering van het overheidspersoneel wel haast alle belastingplichtigen in zeer hooge mate door de ongunstige oeconomische toestanden worden getroffen. De kortingen worden ook toegepast op de Indische landsdienaren in Nederland met activiteitsbezoldiging volgens Indische salarisregeling. Voor het personeel van de zeemacht wordt een gelijke korting voorbereid.

Een aanvang is gemaakt met de behandeling in eerste termijn in den Volksraad van het ontwerp der taakverdeeling van het bestuur op Java en Madoera.

De regeering heeft alle suggesties van den Volksraad inzake de bestuurshervorming voor de buitengewesten afgewezen, behalve opneming van Atjeh in het provinciaal verband, waartegen zij geen bezwaar heeft indien haar voorstel om in Sumatra één provincie in te stellen wordt aanvaard.

Verschillende moties zijn aangekondigd, o.a. voor instelling van verschillende provincies in Sumatra, de opneming van Bali en Lombok bij de provincie Oost-Java en het achterwege laten van de instelling van de provincie Sumatra. Een motie-Kerkkamp, Soekawati—mr. Van Helsdingen voor handhaving der politiek tegenover de inlandsche gemeenten en de zelfbesturen en een motie derzelfde leden voor instelling van groepsgemeenschappen in rechtstreeks bestuurd gebied, welke voor Sumatra ongeveer samen vallen met de bestaande gewesten, is aangenomen. Moties van Stokvis—dr. Ratulangie,—Jahja—De Dreu, Zuyderhoff—mr. Beets—mr. Fruin, Hernkamp—Soekawati—mr. v. Helsdingen, Rückert—mr. v. Helsdingen—Zuyderhoff, alsmede een motie Soeroso—Soangkoepong—Stokvis voor indeeling van Bali en Lombok bij Oost-Java instede van bij de Groote Oost, zijn verworpen.

*De Volksraad heeft met 26 tegen 16 stemmen het ont*werp voor de bestuurhervorming in de buitengewesten verworpen.

Den 17den dezer is aan de orde gekomen de toelating van nieuwe leden van den Volksraad. Besloten werd de heeren Oetoyo, Gondo Soebroto, Soetardjo, Soeroso Soekardjo en Prawoto Koesoemo niet toe te laten, overeenkomstig het advies van de commissie voor de geloofsbrieven.

B. en W. van Batavia wendden zich tot den Volksraad in verband met het voornemen der regeering om door verlaging van de uitkeeringen op het personeel der autonome ressorten, een gelijke salariskorting toe te passen bij den Lande. Zij achten de conclusie der regeering volkomen onjuist, aangezien het gouvernement deze ambtenaarssalarissen voor een groot deel niet betaalt, terwijl de salarissen bij een deel der zelfstandige ressorten niet gebaseerd zijn op het Bezoldingsbesluit. Elke verdere korting (nadat de accresbijslag voor 1925 reeds is gehalveerd) is in wezen niets anders dan het beslagleggen op locale inkomsten, die opgebracht zijn voor het doen van locale uitgaven teneinde daarmede het tekort op de algemeene landsbegrooting te dekken. Geconcludeerd wordt, dat de gemeente nog een zeer aanzienlijke claim op het Land heeft terzake van het niet uitgekeerde accres, dat ten onrechte voor landsuitgaven is gebruikt.

Nadat verschillende over geheel Java verspreidde plaatselijke afdeelingen van de Indische Katholieke Partij protestmoties hadden aangenomen tegen de verlaging der salarissen, heeft het Hoofdbestuur van de I. K. P. een circulaire tot de afdeelingsbesturen gericht, waarin op den voorgrond wordt gesteld, dat de Regeering de vermindering van 5 pct. kon bewerkstelligen zonder de goedkeuring van den Volksraad te vragen. Commissies zijn gevormd ter bestudeering van de financieele, de politieke en de sociaal-economische zijde van het vraagstuk. De commissies zullen voor de a.s. zitting van den Volksraad verslag uitbrengen.

Ontbonden is de commissie tot herziening van het verlofsreglement, onder dankbetuiging voor haar advies en haar voortvarendheid. Aan den voorzitter, den heer J. G. Hoekman, is een belooning toegekend van *f* 3,500.

De adviseur voor Inlandsche zaken stelt in opdracht der Regeering een onderzoek in naar de twisten tusschen Inlanders en Chineezen te Pekalongan; het resultaat zal aan den Volksraad worden meegedeeld.

Benoemd tot gouverneur van Oost-Java, C. H. de Man, resident ter beschikking van den gouverneur.

*De raad van justitie heeft het vonnis van den Land*raad te Bandoeng, geveld over de vier leiders der Partij Nationaal Indonesia, volledig bevestigd.

*Aan mr. P. F. Woesthoff, vice-president van het Hoog*gerechtshof, is op zijn verzoek onder dankbetuiging voor zijn langdurige diensten, eervol ontslag verleend.

*In een gehouden vergadering van de bevoegde com*missie van de Ausfuhrvereinigung der deutschen Rübenzucker-Fabriken G.m.b.H., heeft kommer zienrat dr. Rabetke het woord gevoerd over de Parijsche suikerconferentie. Men heeft, aldus spreker, op deze conferentie in de eerste plaats de kwestie van de quoten willen regelen. Hierbij kwam, dat de producenten van Java hun verlangde supplementaire quota van 100.000 ton voor het Verre Oosten voor den duur van de overeenkomst erkend wilden zien. Harerzijds verlangde de Cubaansche delegatie een jaarlijksche contrôle op de stijging van het verbruik in het Verre Oosten. Op dit punt hebben de Cubanen echter ten slotte toegegeven. Na besprekingen, die zeer ingewikkeld waren, is men het ten slotte over de grenzen der maximumprijzen op den bekenden grondslag eens geworden.

De stemmen in den schoot van den permanenten raad zijn aldus verdeeld: Cuba 35, Java 30, Tsjechoslowakije 8, Duitschland en Polen elk 6, Hongarije 3 en België 2 stemmen. Van de totale 90 stemmen beschikt Europa dus over 25 stemmen. De permanente raad zal zijn zetel in Den Haag hebben en rechtspersoonlijkheid volgens Nederlandsch recht verkrijgen.

De uitvoerquota, die voor Duitschland bewilligd werd en voor 1931 500.000 ton bedraagt, daalt in 1932 tot 350.000 ton. Indien Duitschland niet geheel van zijn quota gebruik maakt, zal het verschil den landen ten goede komen, die zich voor de verhooging van de Duitsche quota hebben uitgesproken; dit is in de eerste plaats Cuba. Bij de andere landen vervalt de niet-uitgevoerde hoeveelheid der quota.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Nieuw Leven in Oude Kunst.

Bij Goud- en Zilversmeden van Kota Gedeh.

Zoo luidt de dubbele titel van een uitvoerig artikel met *H.* onderteekend, in een onlangs ontvangen Zondagsblad, van de Vorstenlandsche Courant *„Mataram"*, dat aanvangt met de woorden:

„Het is bij de vele lofwaardige pogingen welke totnutoe werden gedaan van verschillende zijden tot bevordering van de inheemsche kunstnijverheid op Java en speciaal in de Vorstenlanden, wel typisch dat — in vergelijking b.v. tot het batik- en het weef-werk — weinig aandacht is besteed aan het goud- en zilversmeedwerk. Het batikken speciaal heeft in het ambtelijke groote belangstelling genoten. Voor het batikken is ook het eerste kunstnijverheidsproefstation opgericht[1]), en wie de literatuur wil raadplegen over de edelmetaal-smeedkunst vindt daarover betrekkelijk weinig. *Loeber's* bijdrage (1916) aan de Encyclopaedie van Ned. Indië kan bijna als maatstaf dienen voor de geringe belangstelling aan deze kunsttak gewijd; van de $6\frac{1}{2}$ bladzijde over de inheemsche kunstnijverheid, zijn slechts enkele regelen gewijd aan het vervaardigen van kunstvoorwerpen uit edelmetaal. De groote interesse ging en gaat nog meer uit naar de democratische, want in verhouding in breeder lagen van de bevolking aftrek vindende vlecht-, weef- en batikkunst."

Wij zijn het met dezen aanhef niet geheel eens. Ten eerste zouden wij willen vragen: welke „vele lofwaardige pogingen tot bevordering van de inheemsche Kunstnijverheid" schrijver bedoeld? Ons is alleen bekend, dat de heer *J. E. Jasper* tijdens zijn Gouverneurschap van Djocdja tot aanmoediging der volkskunst ook daar Inlandsche Jaarmarkten heeft tot stand gebracht, doch dat deze na zijn vertrek, helaas niet meer zullen worden voortgezet. En zooals onze trouwe lezers zich zullen herinneren bestaat er van inheemsche zijde sinds ongeveer een tiental jaren te Djocdja een batikvereeniging onder voorzit-

terschap van Pangeran Ario Soerjodiningrat, den bekenden kunstzinnigen broeder van den Sultan en daarnaast de Weefvereeniging *Wanito Oetomo*, waaraan de *Raden Ajoe* (echtgenoote) van den Inlandschen hofarts hare deskundige zorgen wijdt en van Europeesche zijde vooral door Mevrouw *A. Resink-Wilkens* veel belangstelling wordt betoond [2]).

Deze beide lofwaardige vereenigingen verdienen echter o.i. veel meer steun en medewerking, ook van overheidswege.

De inheemsche vlechtkunst wordt gelukkig nog allerwege in Nederlandsch-Indië" beoefend, tot het vervaardigen van velerlei huisraad en andere gebruiksvoorwerpen der inboorlingen, waartoe de rijke tropische plantengroei overvloedig materiaal levert. Toch zou ook deze volkskunst tot grooter bloei kunnen komen bij meerdere aanmoediging, daar zij zich ook, onder deskundige leiding, bij uitstek tot Europeesche doeleinden zou eigenen, te meer waar fabriekmatige namaak er van uitgesloten is.

En wat nu de Javaansche' edelsmeedkunst betreft, al moge *J. A. Loebèr Jr.* in 1916 er weinig woorden aan gewijd hebben in de toenmalige Encyclopaedie van N.-I., die schade werd onlangs immers ingehaald door de heeren *Jasper* en *Pirugadie* in het van Regeeringswege uitgegeven lijvige boekdeel desbetreffend, met talrijke illustraties verlucht, waarop wij hier reeds eerder de aandacht vestigden. Bovendien is het algemeen bekend, dat juist in dit klein-kunstvak, de pracht- en pronklievende Oosterlingen uitmunten. Er zijn dan òok weinig dames, die na een verblijf in Indië, terug komen zonder fraaie kleinoodiën van Indisch maaksel.

Wij lezen in bovengenoemd artikel o.m.:

> „In Kota Gedeh (de oude hoofdplaats van het Rijk Mataram, een enclave van Soenan's gebied in het sultanaat, even bezuiden de gewestelijke hoofdplaats van Djocjacarta) wordt deze kunst beoefend door handwerkslieden, die van geslacht op geslacht er in zitten en wier werk veel kunstzin verraadt.
>
> „Er is werkelijk nieuw leven gekomen in deze kunstnijverheid, zoowel wat betreft de keuze van de voorwerpen, welke worden vervaardigd en welke thans de nijverheid veel dichter heeft gebracht bij mogelijkheden voor ruimer afzet, als wat de sierkunst aangaat.
>
> „En het is verbluffend welk een prachtige motieven daarop zijn aangebracht in drijfwerk.
>
> „Het zijn figuren, waarvan enkele ons zeer bekend voorkwamen en wij vernamen dat zij waren ontleend aan de bekende moskee van Mantingan (Japara). De lotesbloem komt hier vaak in terug, maar telkens in andere styleering.
>
> „Er zijn andere motieven, ontleend aan het gulden boek van het *Pakoe Alamsche Huis:* het schitterende werk, waarin de eervolle geschiedenis van 175 jaren van dit Vorsten-Huis is opgeteekend en waarin prachtige gestyleerde teekeningen voorkomen. Is het niet een aardig idee, dat aldus deze oude kunst, uit het volk voortgekomen, weer aan het volk wordt teruggegeven ter bevordering van de verdere ontwikkeling?
>
> „,Het doet ons genoegen te kunnen mededeelen, dat de vorst met veel sympathie toestemde in een copiëering van de figuren, en dat hij van harte medewerkt aan deze opbeuring van de kunstnijverheid.
>
> „Doch wanneer men weet, dat aan dit alles hulp van Westersche zijde niet vreemd is, en dat die hulp niet bestendig kan zijn, die zal met ons beseffen, dat er iets meer blijvends moet worden gedaan."

Toch valt het ten zeerste toe te juichen, dat er in den laatsten tijd pogingen worden gedaan [3]) om deze aloude, vermaarde volkskunst tot hernieuwend leven te brengen en dat daarop in een Indisch blad met kennis van zaken en warme belangstelling gewezen wordt. Stellig zal daarvan ook de terugslag in Nederland worden gevoeld. Dezelfde zilveren voorwerpen, waarvan sprekende fotografische afbeeldingen tusschen den tekst van genoemd artikel staan, vindt men ook reeds in de Toonkamers Heulstraat 19, te 's-Gravenhage, waar thans een

Speciale Tentoonstelling van Zilverdrijfwerk en Houtsnijwerk

gehouden wordt.

En wat doet deze combinatie goed!

Getuige het uitstalraam van Boeatan!

Dit trok ook de aandacht van H.M. de Koningin, die j.l. Zaterdagmorgen *in cognito* daar binnenstapte en eenige inkoopen deed o.a. van een grijs-steenen Boeddha-figuur, van de hand van den bekenden Preanger beeldhouwer *Iko* (van wien Boeatan thans ook eenige zeer fijne houten *Wajang-wong* beeldjes rijk is) en van een groot *Wajang*-schilderij door *Raden Mas Soekagio*, den bekwamen Javaanschen teekenaar, die thans bij de B.P.M. werkzaam is. Beide kunstenaars zullen dit blijk van koninklijke belangstelling ten zeerste waardeeren.

Moge dit koninklijk voorbeeld onder de Nederlanders *véél* navolging vinden!

---

[1]) Van de resultaten daarvan is althans hier in Nederland nog niet veel gebleken. Red.

[2]) Zeer fraaie werkstukken dezer beide vereenigingen zagen wij vaak in de Toonkamers van Boeatan Heulstraat 19, te 's Gravenhage, ten verkoop aangeboden. Red.

[3]) Onze lezers zullen zich herinneren, dat ook de zuster van wijlen *R. A. Kartini*, echtgenoote van den vorigen Regent van Tegal, bij zich in de *Keboepatèn* (regents-woning) met succes de inheemsche zilverdrijfkunst door een bedreven, ouden *toekang* (kunst-arbeider) aan jongeren deed onderwijzen.

Nu deze kunstzinnige *Raden Ajoe* om gezondheidsredenen naar elders is moeten gaan, wordt gelukkig door Westersche belangstelling haar arbeid voortgezet. — Red.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Crisisverschijnselen in Europa.

Dr. M. van Blankenstein heeft voor de leden van den Soerabajaschen Kunstkring gesproken over bovenstaand onderwerp (*Bat. Nwsbl.* 14/3). *De tegenwoordige omstandigheden dwingen z. i. Ned. Indië het oog te richten op het buitenland.* De zorgen, welke de buitenwereld Indië inboezemt, zijn ook niet alleen van oeconomischen aard. Een alles doordringende vraag is: „Komt er oorlog?" Die vraag is uiteraard niet te beantwoorden. Een oorlog zou dermate noodlottig blijken in het op vele punten sociaal zoo wankele Europa, dat de vraag, of Nederland er buiten zou blijven, niet eens meer de oude beteekenis heeft. Het meest noodlottig toch zijn niet de rechtstreeksche verliezen door den oorlog geleden, maar wel de oeconomische gevolgen. In den toestand van de verschillende landen van Europa schuilt groot gevaar. De oeconomische crisis is niet een gevolg van de politieke; maar het omgekeerde is evenmin juist. Europa is, politiek gesproken, een chronische patiënt; de malaise heeft de kwaal acuut verergerd. *Rusland* zal zich wel wachten door een oorlog de bittere ontevredenheid in het land te organiseeren en te wapenen in het leger. Dat weten ook de Bolsjeviki, waar zij door diezelfde georganiseerde ontevredenheid aan het bewind kwamen. *Duitschland* levert alleen dan een acuut gevaar, wanneer het samengaat met Italië; en *Italië* slechts dàn, als het zou samengaan met Duitschland. Mussolini's Oostersche bondgenooten zijn stuk voor stuk elkanders natuurlijke vijanden; Mussolini-zelf is te verstandig, om werkelijk het gevaar te zoeken. De verhouding tusschen *Frankrijk* en Duitschland is niet onbevredigend; de toestand in Duitschland blijft toch onzeker, zoolang men niet weet, hoe de malaise zich nog verder zal ontwikkelen. De Fransch-Italiaansche en de Russisch-Fransche tegenstelling verdienen aandacht. De *Volkenbond* is als een boot, welke reeds nuttige diensten heeft bewezen, maar waarvan, onbeproefd als zij is, de zeewaardigheid in een orkaan op de politieke wereldzee volstrekt niet vaststaat. Moge het niet komen tot eene beproeving van de zeewaardigheid, onder de uiterste omstandigheden. Want menschenwerk is onzeker en het weerstandsvermogen onzer maatschappij tegen destructieve krachten is op het oogenblik minder dan normaal.

Onderwerpen van internationaal belang treffen wij o.a. aan in het *Soer. Hbld.* (9/3 „Duitsche politiek", *V.;* 11/3 „Het groote Pacific conflict"; 12/3 „Duitsche brieven"; 13/3 „De Nazi's", *V.;* 2de bl. „Het Land der twee Rivieren", *Z.;* 14/3 „Br. uit Engeland").

Britsch-Indië en Ned.-Indië.

Z. bespreekt in het *Soer. Hbl.* (12/3, 2de bl. „Engelsche zorgen") het boek „Must England lose India?" van luit.-kol. Arth. Osburne, dat in Engeland en daarbuiten zeer de aandacht trok. Het boek is — volgens Z. — geschreven met groote overtuiging en eerlijkheid; als de schrijver nog in Britsch-Indië leefde zou hij zich daar (naar zijn eigen opmerkingen) als Engelschman onmogelijk hebben gemaakt. Het is eene zóó openlijke aantooning der hoogst ernstige tekortkomingen van de Engelschen (in het algemeen gesproken) in Br.-Indië, het stelt zóó onbarmhartig in het licht dat specifiek Engelsche karaktereigenschappen bitteren wrok bij den Indiër moeten opwekken en ook inderdaad opwekken, dat het ruime aandacht verdient van alle koloniseerende volken. Wij hebben, gelukkig, andere opvattingen dan de Engelschen, over Aziatische volken; wij beschouwen den Inlander niet op de wijze waarop de Engelschman dit doet. De verhoudingen op Java zijn oneindig veel beter; derhalve zullen de politieke geschillen hier nimmer een zoo scherp karakter aannemen als in Br.-Indië, waar de Indiër ook zijn persoonlijken haat tegen den Engelschman overbrengt naar de politieke arena. De Hollandsche opvattingen zijn gelukkig anders en beter. Een bekend Engelsch journalist, die ook Ned.-Indië bereisde, was getroffen door het geweldig verschil in het contact van Hollanders met Inlanders, vergeleken met dat van Engelschen met Br.-Indiërs. Hij maakte in dit verband de opmerking: „Gij hebt hierdoor in deze landen nog eene toekomst; wij in Br.-Indië niet meer". Toch zijn er ook onder ons, Hollanders, nog enkelen, die de groote veranderingen der laatste jaren niet willen aanvoelen!

Onderwepn van interkolonialen aard vinden wij o.a. in de *Java-Bode* (11/3 „De Filippijnen" en „Bestuursvoering in het Oosten"; 12 en 14/3, 3de bl. „Om den Pacific"; 16/3 „Het Japansch-Russisch conflict"; 2de bl. „De Filippijnen"; 17/3, 2de bl. „De Kuomintang"), de *Deli Crt.* (17/3, 2de bl. „Gandhi") en *De Loc.* (11/3, blz. 33 „Curaçao"; 13/3 „Het Liberische slavernijschandaal voor den Volkenbondsraad", Jhr. B. de J. v. B. en D.)

Eendracht.

Ned.-Indië en de volken, die hier wonen, zijn bevoorrecht boven vele andere. De nijpende nood, de honger, de ellende, de massale werkloosheid, die vele Westersche landen kennen, ontbreken hier. De anarchie, de ontbinding, de dictatuur, de terreur, die vele Oostersche volken ondergaan, ontbreken hier eveneens. Zoowel de, intrinsiek-gezonde, financieele positie van den lande als de toestand der bevolking, geld-arm doch voedsel-rijk, zijn hier gunstiger dan in tallóóze andere landen. Doch niettemin staat Ned.-Indië te midden van eèn werelddepressie, waarvan het eind niet te voorzien en de ernst niet te ontkennen is. De Regeering staat voor een taak, die alleen door forsch beleid en ingrijpende maatregelen te vervullen is; en voor die taak zullen *offers van allen* worden gevraagd. Pijnlijke offers, en voor velen zware offers. Offers echter, gebracht omdat het moet voor het welzijn, voor het bestaan, voor het behoud van de gemeenschap. In zoo een tijd — en *De Loc.* (11/3) schrijft dit, mede indachtig aan de komende crisiszitting van den Volksraad — in zoo een tijd is *eenheid* noodig en het tijdelijk terzijdestellen van alle verschillen, teneinde gezamenlijk den besten weg te vinden. Men vond dien weg in Nederland, begin Augustus 1914. Moge die geest ook in Ned.-Indië zoowel de beraadslagingen in den Volksraad als de stemming in den lande beheerschen!

Wij verwijzen naar het *Soer. Hbl.* (7/3, 2de bl. „N. I. O. G.-rumoer", *Z.;* 14/3, 2de bl. „Versobering noodig",

door uitschakeling van import-krachten, waar dit mogelijk is, Z.), de *Java-Bode* (6/3 „Defaitisme"; 16/3 „De groote voltige") en het *Bat.-Nwsbl.* (10/3 „Java's bevolking"; 12/3 „Onvruchtbaar", betr. de V. V. L.-actie i. z. de salariskorting; 14/3 „Ernstige zaak; 17/3 „Boos gerucht").

De Suikeruitvoer-ordonnantie.

Het *Soer. Hbl.* (9 t/m. 14/3, 3de bl.) en *De Loc.* (9 t/m. 13/3) geven uitvoerige verslagen over de behandeling van *de suikeruitvoer-ordonnantie in den Volksraad.* De Regeering erkent dat *suikerrestrictie* tot *kostprijsverhooging* voert; een verstandige beperkingspolitiek der ondernemingen kan veel doen om deze laag te houden (extensiveering b.v.). Java vindt in *Britsch-Indië* in den laatsten tijd Rusland tegenover zich en in geringe mate ook andere Europeesche exportlanden. Deze laatsten kunnen buiten beschouwing blijven bij het Chadbourne-plan; Rusland is echter van veel belang. *Rusland* heeft in zijn vijf jaarsplan een enorme uitbreiding van zijn suikerindustrie opgenomen en is deze thans aan het realiseeren. Een direct gevaar is, dat Rusland in staat is ook *nu* vrij belangrijke quanta suiker op de markt te brengen op dezelfde wijze als het dit gedaan heeft met zijn graan in Engeland. De zelfkosten der Russische suiker werden voor 1927/'28 gesteld op *f* 18.75 per quintaal. De Russische kostprijs is overigens hetgeen de Sovjet wenscht te betalen aan de boeren en de arbeiders in zijn fabrieken, en als spoorvracht op zijn eigen spoorbanen wenscht te berekenen. Een hoogere wereldmarktprijs zal Rusland zeker in zijn dumpingspolitiek te stade komen; echter op een verliesprijs te blijven doorwerken is ook voor Java niet lang mogelijk. Komt Rusland over een paar jaar met groote quanta suiker op de markt — en die kans is groot — dan zal met of zonder Chadbourne-plan de concurrentiestrijd gestreden moeten worden, en dan is het een voordeel voor de Java-industrie, dat zij met het plan tenminste zeker is van hetgeen haar andere concurrenten exporteeren, geen eigen en anderer oude voorraden dreigend boven de markt heeft hangen, en onverzwakt of minstens minder verzwakt is dan zij bij doorwerken onder de huidige omstandigheden zou worden. Beter een hoogere kostprijs bij een verkoopprijs die de industrie mogelijk maakt, dan een lage kostprijs bij een verkoopprijs die verlies geeft bij een voortdurende onzekerheid van een spoedige verbetering der markt.

Cultuurzaken worden voorts besproken door de *Deli Crt.* (17 en 18/3 „De reserveering van bevolkingsgronden op landbouwconcessies"; 19/3 „De kolonisatie ter S. O. K.", *ir. S. M.*) en het *Soer. Hbl.* (9/3 „Suiker op Formosa"; 10/3 „De levende bodem", *prof. dr. Mohr;* 2de bl. „Gevaarlijke tweespalt", betr. oprichting van een tweede suikergeëmployeerden organisatie, Z.; 12/3 „Cultuurbelangen", XV).

Het opiumgebruik in Indië. — Typhus.

Het *Soer.-Hbl.* (11/3, 2de bl. „Vloek en phrase", *Z.)* vestigt de aandacht op twee zeer goede en gedocumenteerde artikelen „Opium" in de *„Indische Crt."* (5 en 6/3). De schrijver in de „Ind. Crt. merkt in zijn tweede artikel o.m. op: Toen de Regeering den strijd tegen het opiumkwaad aanbood (1 Oct. 1902 werd de opiumregie ingevoerd), nam zij zich voor om, geleidelijk-aan, het debiet in te krimpen. Haar politiek was er op gericht om de bestaande schuivers te laten afsterven, geen nieuwe schuivers meer te doen ontstaan. Om dit doel te bereiken, zou in den loop des tijd het getallicenties ingeperkt, zouden geen nieuwe vergunningen verleend, gesloten kringen uitgebreid en de prijzen verhoogd worden. En zie......! Na ongeveer dertig jaren is het aantal schuivers niet ingekrompen. Zij, die voorgoed verdwenen, werden vervangen door anderen. Het leger van schuivers is geheel verjongd, sterker dan vroeger. Er zijn thans niet minder licenties en zelfs wordt in sommige streken het uitbreiden van het aantal licenties om utiliteitsredenen aangemoedigd, aangezien clandestiene schuivers het opium betrekken van licentiehouders, die meer nemen dan zij zelf verrooken, dan wel van den smokkelhandel. Ook het opiumdebiet is niet achteruitgegaan! Integendeel. De bruto ontvangsten van de opiumregie bedroegen in 1929 4.86 pct. van het totaal der landsmiddelen; de netto opbrengst bedroeg *f* 32.729.748. Per hoofd van de bevolking werd in 1929 gemiddeld aan regie-opium besteed *f* 0.49 op Java en Madoera, in de Buitengewesten *f* 1.46, over geheel Indië *f* 0.77. Uit deze cijfers en feiten moet dus wel geconcludeerd worden, dat de opiumregie er niet in geslaagd is om met haar politiek van bestrijding eenig succès te boeken. Er zal voor de Regeering niets anders op zitten dan niet langer te streven naar *bestrijding,* doch naar regeling van het opiumgebruik.

Te Semarang heeft zich — volgens *De Loc.* (12/3, blz. 3) — door tot dusverre onbekende oorzaken, een vrij sterke toename van *typhus* voorgedaan. Een bepaalde besmettingshaard is nog niet gevonden; door *vaccinatie* op groote schaal wordt gedaan wat mogelijk is. De typhus is niet van bizonder kwaadaardig karakter; het aantal sterfgevallen is uiterst gering. Dergelijke kleine locale explosies doen zich met deze en dergelijke ziekten in Indië en elders nu eenmaal voor. Opmerkelijk is de vlotheid, waarmede de Inlandsche bevolking zich laat vaccineeren; talloozen vragen uit zichzelf om een injectie. Daarentegen gaat het met de *hygiëne* slecht; de verandering der *levenswijze* geschiedt langzaam. De levenswijze in de kampong is nog als voorheen; kali en slokan vervullen nog niets van hun bekoring; begrippen van reinheid en zindelijkheid zoo bij wasschen als koken, als kinderverzorging ontbreken bij de massa nog goeddeels, en *in tijden van epidemieën ligt daarin de bron van het groote besmettingsgevaar.* Er valt in Indië op dit gebied nog meer te bereiken, zoo men maar naar de doelmatigste middelen zocht en meer dan thans de scholen daarvoor gebruikte.

De Loc. (9/3, blz. 3 „D. V. G.-vonnis") bepleit de voorziening in het reeds zoo lang wachtende medische tuchtrecht; de *Deli Crt.* vertelt van „Hygiëne en preventieve geneeskunde" (19/3, 4de bl. Prof. dr. van Lochem) en „De ziekenhuiskwestie te Soekaboemi" (2de bl.).

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

De Nieuwe Politieke Constellatie.

Het tijdschrift *Timboel* van 1 Februari no. 1, de politieke toestand in beschouwing nemend, zegt het volgende:

„Wij mogen, niettegenstaande de zware slag die de P. N. I. getroffen heeft, optimistisch gestemd zijn.

Het jaar 1931 zal een nieuwe nationale partijgroepeering vinden.

De Indonesische Studieclub heeft zich innerlijk verdiept en op schier wiskundig degelijke manier, zooals wij 't van deze politiek-sociale groep gewend zijn, haar basis verruimd, de nieuwe naam aannemend van „Persatoean Bangsa Indonesia". Boedi Oetama zal zich op algemeen Indonesisch standpunt stellen, daarmede de doodsklok luidende van het provincialisme in politieken zin, hetwelk, daar het vrijheidsprobleem de zaak is van de natie als éénheid, in dit tijdsgewricht niet tot grondslag van politiek streven genomen mag worden. De P. S. I. is uit de P. P. P. K. I. getreden zonder nochtans alle ideëele banden met de nationale beweging te verbreken, zoodat de nationalistische partijen gelegenheid hebben zich onbelemmerd nauwer aaneen te sluiten. Deze gestie der P. S. I. valt toe te juichen, is ons een bewijs te meer dat men in leidende Pan-Islamitiesche kringen het streven der nationanisten ten volle begrijpt en waardeert. Christelijke mede-Indonesiërs, beseffend dat het imperialistisch kolonialisme niet de goedkeuring van den Christen mag wegdragen, hebben een politieke vereeniging opgericht, de Partij Masehi Indonesia, die op samenwerking met andere Indonesische partijen hoogen prijs stelt. De Kaoem Betawi — de naam van den heer Thamrin wordt in verband met de basisverruiming der Indonesische Studieclub genoemd — zal zich vermoedelijk oplossen door een fusie met de Persatoean Bangsa Indonesia, zich althans hoogstwaarschijnlijk niet meer bewegen op algemeen-Indonesisch politiek terrein.

Pasoendan, Sarekat Soematera, Sarekat Ambon, hebben in dit opzicht weliswaar nog niet van zich doen hooren, maar wij zijn er van overtuigd dat ze op de een of andere wijze deel zullen nemen aan de nieuwe, verdiepte constructie van het politieke leven.

De politieke heroriënteering beteekent het aannemen van een nieuwe, strategisch machtigere, slagorde. Welke plaats de non-coöperatoren in de nieuwe politieke constellatie zullen innemen, is op het oogenblik moeilijk te voorzien. Met groote stelligheid weten wij slechts dat het non-coöperation-principe door de „Koloniale" politici met heftigheid zal blijven bestreden worden. Zooals de situatie zich momenteel voordoet, hangt de toekomst van het géén-samenwerkingbeginsel af van het complex concessies dat de coöperatoren zullen weten te verwerven op staatkundig (en strafrechtelijk) gebied, door gezamenlijke acties zoowel in als buiten de publiekrechtelijke lichamen; van de mate van bewegingsvrijheid die er wordt geschapen. Voorliefde voor ondergrondsche strijdmethoden heeft stellig niemand. De zaak van Indonesia is goed genoeg om in volle openbaarheid te worden gediend.

Wat heden niet door de wet toegestaan wordt, is dat wellicht morgen wèl.

Hoe meer de Indonesische natie zich zelf psychologisch bewust wordt, hoe dichter zij nadert tot het bereiken van het vrijheidsideaal. Alle belemmeringen die zij op haar weg ontmoet en die haar loop trachten te stuiten, zullen, hoewel vaak niet zonder leed, overwonnen worden door haar gedecideerde wil en standvastig besluit.

Men tracht te vaak ons ons zelfvertrouwen te ontnemen door ons cultureele en intellectueele minderwaardigheid te suggereeren, opdat wij de hand van het imperialisme niet als zoodanig zullen herkennen, doch de daardoor geboden „steun" zullen aanvaarden en ons vol erkentelijkheid aan zijn leiding toevertrouwen.

Deze pogingen van het imperialisme werden tot voor kort steeds ondernomen met succes.

Het minderwaardigheidsgevoel, dat thans nog bij de massa aanwezig is, moet vernietigd en de Indonesische natie aan zichzelf teruggegeven worden. Ze moet weder beseffen dat ze, evengoed als andere volken, op zich zelf kan staan en dat haar bloed oud en edel genoeg is om er even trotsch op te zijn als andere naties op het hunne.

Deze psychologische bewustwording kan slechts opgewekt en geleid worden door een massale actie onzer partijen.

Wij wenschen geen „Pruisische" ijzeren macht, die de massa individueele zielen met gigantische vuisten omsmeedt tot een leger van mensch gelijkende automaten, maar een krachtige eenheid, tot stand gebracht door *denkende* individuen, die elkaar in vrijheid ontmoeten en doelbewust en in blijdschap hun persoonlijke willekeur offeren krachtens *vrijwillig* aanvaarde plicht en derhalve innerlijk vrijen blijven.

De aan hoogere plicht gehoorzame Aziatische held Rama of Ardjoena is ons voorbeeld; niet de Westersch daemonische en dictatoriale Uebermensch.

Een nieuwe politieke constellatie zal het mogelijk maken, het ideaal eener, zoowel uiterlijk als innerlijk volmaakte, organisatie belangrijk nader te komen.

Vanzelf sprekend zal de P. P. P. K. I. daartoe van gedaante moeten verwisselen en op hechtere basis komen te rusten.

Het Indonesische vrijheidsideaal manifesteert zich aan ons in steeds helderder, scherper afgeteekende vormen, zoodat wij binnenkort een door alle partijen samengesteld ontwerp constitutie voor de P. P. P. K. I., hetwelk de nationale beweging tot richtsnoer strekt, mogen tegemoet zien.

Inmiddels strijden wij onverpoosd, op de *ons* passende wijze. Het raakt ons niet dat sommige extremistische imperialisten op, naar ons Oostersch ethisch en aesthetisch gevoel, inferieure manier de Indonesische natie beschimpt hebben als een voor hoogere ontwikkeling onvatbare bende, slechts geschikt om „toekang"-werkzaamheden en dat wel onder Europeesch toezicht te verrichten.

Slechts enkelen onzer hebben zich laten verleiden op deze abnormale uitingen op even felle manier te reageeren. Onze groote meerderheid heeft zich, de reinheid van Indonesia's zaak indachtig, weten in te houden.

't Is aan ksatrya's van Ngamarta niet geoorloofd naar minderwaardige wapenen te grijpen, zelfs niet in den strijd met inferieuren.

Een uit de gekozen gevechtsmethoden blijkende zielenadel kan wellicht in den loop van den strijd den tegenstander tot inkeer, althans tot een edeler, ideëelere strijdwijze brengen. En is niet Azië's strijd gericht, niet

slechts op eigen onafhankelijkheid, doch ook op de schepping van een nieuwe wereldorde, waarin het ideëele over het materieele zegeviert en de techniek dienstbaar wordt gemaakt aan het geestelijk geluk der volkeren en individuen?

De ware strijder voor een ideaal weigert onidealistische, de ware bestrijder van het imperialisme weigert imperialistische wapenen te hanteeren.

Zonder nochtans Christen of Buddhist te zijn, laten we onze gedachten, dit schrijvende, uitgaan naar den grooten Meester, Christus, de goddelijke strijder en Revolutionnair die, (zoo gelooven wij in tegenstelling met de gangbare overtuiging), zonder smart, noch vreugde, in koninklijke rust zijn, kruisiging onderging en naar den Buddha, die, zwervend langs de Indische heirwegen, met kalme zachte woorden een ontzaggelijke omwenteling wist teweeg te brengen in het dogmatisch verstarde Azië....

De nieuwe politieke constellatie, de krachten meer concentreerend, opent wijde perspectieven.

De nationale beweging is niet lam geslagen. Ze zal de beproeving, die ze in 1930 heeft moeten ondergaan, gelouterd en verjongd te boven komen.

Met vertrouwen kunnen wij de toekomst ingaan.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië

Afl. 3 van 1 Maart: Filariasis in Ned.-Ind. III, door S. L. Brug (uit de ingestelde enquête over de verspreiding blijkt — wat reeds vermoed werd — dat de filariasis een der meest verspreide ziekten in Ned.-Indië is. Gevallen werden gerapporteerd van Sumatra's Noordpunt — Atjeh is een der sterkst besmette gebieden — tot nabij de westelijke grens van Nederlandsch Nieuw-Guinea.

De infectie-index wisselt van 1 %—70 % (Rotti). Twee soorten wormen zijn de verwekkers van deze ziekte. Filaria bancrofti, die reeds lang als zoodanig bekend stond en de eenige jaren geleden door Brug ontdekte Filaria malaiji, die sindsdien ook in Britsch-Indië gevonden werd.

De laatste soort komt over het geheele onderzochte gebied genomen meer voor, maar wordt toch als regel samen met filaria bancrofti gevonden. Filarialijders op Nieuw-Guinea waren slechts met bancrofti besmet. Ook op Java neemt de besmetting met bancrofti een overwegende plaats in. Op Borneo komen beide wormsoorten voor, op Celebes overweegt malaiji).

Over de overbrenging van de endemische Sumatraansche dengue, door prof. dr. E. P. Snijders (conclusie: 1. het is mogelijk met dengue-virus besmette aedes over groote afstanden te verzenden, zonder dat ze hun infectiositeit inboeten. 2. Het is mogelijk door den steek dezer muskieten in Holland typische dengue-gevallen te voorschijn te roepen. 3. De op Sumatra voorkomende endemische dengue-vorm wordt zoowel door aëdes aegypti, als door aëdes albopictus overgebracht.) — Experimenteele van der Scheer's koorts, door dr. W. K. Mertens. — Het geslacht Taeniorhynchus Arribalzaga in N. O. I., door J. Bonne—Wepster.

De Indische Post

No. 11 van 14 Maart: Haagsche trucs (Z. vertelt van de knoeierijen in Den Haag om aan Indische families meubels van minderwaardige kwaliteit te verkoopen.)

No. 12 van 21 Maart: Persverschijnsel (naar aanleiding van de campagne door de Preanger-Bode en de Java-Bode tegen de I. P. gevoerd, in verband met diens beschouwing over de noodzakelijkheid der versobering van staathuishouding in N.-I.). — De kleine Soepina. Een Indische schets door C. Cr. (met den 1sten prijs bekroond). — Zilveren schenkpirings, door mr. P. C. Bloys van Treslong Prins (bij de begrafenis van bemiddelde Batavianen werden dikwijls zilveren schenkborden uitgedeeld aan de dragers en afleggers van het lijk en vrienden van den overledene. Na verschillende bronnen over dit onderwerp te hebben aangehaald, beschrijft de schrijver 34 van deze pirengs met jaartallen en inscripties.)

De Indische Verlofganger

No. 36 van 10 April: Preanger Bergen, door S. Kalff (de dichter H. A. Meijer bezong ze bij zijn afscheid aan Java met: Het berggevaarte, in neev'lig afstand wijkend, Door licht gekleurd met blauw en violet, Met donzen wolkjes op zijn toppen prijkend Als witte veeren op 't gebronsd helmet!)

De Indische Mercuur

No. 15 van 15 April: Grondkaarteering in Ned.-Indië door C. H. van Harreveld—Lako (de schrijver vat zijn betoog als volgt samen: 1. Het systeem van grondklassificatie, in N.-I. algemeen toegepast sinds Mohr en tot 1928 ook door zijn opvolger aan het Dep. van Landb. is het genetische. 2. Het Amerikaansche systeem van grondklassificatie, sinds 1928 door het Dep. van Landb. wordt door de Amerikanen zelf verlaten. 3. De uitvoering volgens het Amerik. systeem van een grondkaart op de schaal 1: 200000 zal niet de details kunnen geven, die het Dep. van L. zich voorstelt. 4. Een genetische grondkaart zal de basis kunnen zijn, waarop het sinds jaren in gang zijnde detailonderzoek veel sneller kan voortbouwen dan thans het geval is, zoodat de voor de praktijk gewenschte detailgegevens veel eerder ter beschikking zullen kunnen komen dan wanneer men zal moeten wachten tot het Dep. zelf aan detailkaarten kan beginnen.)

Koloniale Studiën

Februarinummer: De economische verhouding van stad en dorp in Nederlandsch- en Britsch-Indië, door prof. dr. J. H. Boeke. — De ontwikkeling van positie en taak van de Algemeene Rekenkamer in Ned.-Indië, door D. J. Gerritsen. — Machinale verzaging, de nieuwe fase in de ontwikkeling van de exploitatie in eigen beheer der djatibosschen op Java, door Z. van Doorn. — Eenige beschouwingen over de ontwikkeling van Staatsschuld en Staatsvermogen in Ned.-Indië, door L. Götzen. — De Indische financiën in de jaren 1912 t/m 1930, door J. Looijenga. — De beperking van de productie van verdoovende middelen. — De malaise in de maleische staten. — De conventie tot afschaffing der in- en uitvoerverboden.

De Kracht

No. 12: Jaarverslag van den Sumatra Cultuurbond 1930. — Bestrijding van Termieten en mieren (uit Alg. L. W.) — De Theerestrictieplannen 1931 mislukt. — Fuselier-landbouwer. Een geestige persiflage op de combinatie militair en boer in dichtmaat van Jan Visser, (uit A.I.D.).

Locale Belangen

Afl. 5 van 1 Maart: De Incassodienst van het ontvangerskantoor der stadsgemeente Soerabaja, door A. M. Boers. — Subsidie ten behoeve der slachtoffers van de Merapiarmp en art. 70 S. G. O. — Aanwijzing van plaatsvervangende burgemeesters (uit de Locomotief). — Aflossing van leeningen gebaseerd op het annuïteits principe. — De bestuurshervorming. Uitbreiding mede-bestuur.

Nederlandsch-Indië

van 16 Februari no. 7: Nominatieve Staat van de leden van het Hoofdbestuur. — Mededeelingen en wenken van het Hoofdbestuur. — Uit het Vereenigingsleven. De uitslag van de verkiezingen voor den Volksraad (met de portretten van de voor de V. C. gekozen leden). — Onze actie tegen de werkloosheid. — Richtlijn (na de verkiezingen voor den Volksraad.)

Oedaya

No. 4 van April: De twee soorten Rijkseenheid, door Rn Ms Noto Soeroto. — Indonesië als samenstellend deel van de organische Rijkseenheid, door W. C. Lemei (het aristo-democratische stelsel). — Gezichten en tafreelen uit het eiland Borneo. — De positie van de Indonesische vrouw, door J. H. Pamekas. — Wayang-liederen, door Rn Ms Noto Soeroto. — Reëele zakelijkheid, door W. M. Klaar.

De Rijkseenheid

No. 19 van 15 April: Indische Stadsgemeenteraden met Inlandsche onderburgemeesters en Inlandsche meerderheden? (De stadsgemeenten behooren wel niet tot de centrale regeeringsorganen maar hun gemeenten dragen toch van alle kleinere ressorten het zuiverste Nederlandsche karakter en hebben als zoodanig indirect een rol te vervullen bij de Nederlandsche leiding. Zij zijn de kernen van Nederlandsche levens- en stuwkracht, welke aan alle groepen der bevolking ten goede komt.)

Spoor- en Tramwegen

No. 8 van 14 April: Eenige mededeelingen betreffende den aanleg eener normaalsporige verbinding tusschen Garoet en Tjikadjang in de provincie West-Java. N.O.I., door ir. L. W. J. Beek. (Vervolg en slot).

Tectona

Jan—Febr.—Maart 1931: Machinale verzaging, de nieuwe phase in de ontwikkeling van de exploitatie in eigen beheer van djatibosschen op Java, door Z. van Doorn. — Het een en ander over de Tjilatjap'sche vloedbosschen, door ir. J. H. de Haan. — De taak van den boschbeheerder ten aanzien van de bescherming van het wild, door ir. F. J. Appelman. — Gemengde djaticulturen, door dr. ir. H. M. J. Hart. — Organisatie, grondslag en uitvoering der bodemkundige Java-karteering, door dr. ir. J. Th. White. — Verkorte toelichting bij de voorloopige grondkaart van het Gouvernement Djokjakarta, door ir. H. J. te Riele. — Oogstmogelijkheden in het djatileegkapbedrijf, door ir. M. A. F. Dijkmans.

Verbetering.

Ir. W. Spoors, de schrijver van het artikel over Surinaamsch kwassiehout in de Ind. Mercuur van 8 April (zie vermelding K. W. van 16 April no. 16), vestigt er onze aandacht op, dat de aangehaalde Pharmaceutische Weekbladen *wel* goed zijn weergegeven, aangezien hij de nummers der jaargangen aanhaalde. Hetgeen volkomen juist is. Op de te onzer beschikking staande overdrukken stond geen jaargang vermeld en wij vermeenden, dat de nummers der bladen waren aangehaald. Volledigheidshalve wordt hier nog even herhaald, dat de artikelen van dr. Sack dus voorkomen in nrs. 42 en 43 van 21 en 28 October, jrg. 48, blz. 1152 en 1175 (1911) en in nr. 5 van jrg. 53 blz. 103 (1916).

ZENDINGS- EN MISSIEBLADEN

Annalen van Onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart. April. no. 4: Kerkwijding in Tomboeloean, door pater W. van Opstal.

Ons Suriname, No. 2 van Maart: Komen en gaan te Zeist (zendelingen Bielke en Legêne).

Nederlandsch Zendingsblad, April: De Oost-Java-Conferentie. — Conferentie van Voorgangers der Christen-gemeenten op Oost-Java. — De eerste Synode der Batak-kerk. — Na 25 jaren 1906—24 April 1931 (de familie Starrenburg naar Nieuw Guinee en Laschuit en Van Essen naar Halmaheira).

De Katholieke Missiën, April: De kroning van Koning Baroek van Maggarai, door P. S. P. Buis. (Floresmissie). — Langs den Gordel van Smaragd (VIII. Soerabaia—Banda—Ambon).

Tijdschrift voor Zendingswetenschap 75ste deel, 1ste stuk. De nawerking van het vroeger heerschende heidendom in de Christelijke Batakkerk en de bestrijding ervan, door O. Marcks.

Het Zendingsblad van de Ger. Kerken in Nederland. April: Het Chineesche Kerkgebouw te Magelang. — Dokter Vonk te Keboemen met zijn staf (met foto). — De verhuizing van de Javaansche Gemeente te Djokja van de oude naar de nieuwe kerk (met foto). — Jeugdwerk in Solo, door dr. J. H. Bavinck. — De geslaagde leerlingen van de Opleidingsschool te Djokja (met foto). — Kort jaarverslag over 1930 van de Zendingsposten op Midden-Soemba. I.

Suriname

„De West" van 20 Maart schrijft:

„Nadat reeds enkele partijtjes koffie in de proeffabriek van dr. Fernandes met succes waren bewerkt, is gisteren de Surinaamsche Landbouw Vereeniging bijeengekomen voor een keuring der aldaar bewerkte koffie. Onder de aanwezigen bevond zich de heer De Gruyter, firmant van de bekende groote firma De Gruyter in Nederland, die in tallooze filialen kruidenierswaren verkoopt. Van het Proefstation was Prof. Stahel aanwezig.

Liberia-koffie in verschillende stadia van bewerking was aanwezig. Daarnevens monsters van Surinaamsche Arabica en van Santos koffie. De getrokken koffie werd geproefd zonder vermelding, welke soort werd opgediend. Eenstemmig waren echter alle aanwezigen van oordeel, dat de koffie van de fabriek-Fernandes de beste van smaak was. Zelfs planters, die tot dusver sceptisch stonden tegenover het procédé-Fernandes, verklaarden volmondig bekeerd te zijn. De heer De Gruyter achtte het buiten twijfel, dat de aldus verbeterde Liberiakoffie een belangrijk hoogeren prijs kan bedingen, dan tot dusverre het geval was.

Wat de kleur betreft, was hij van oordeel, dat deze het best te vergelijken is met die van Java-koffie.....

Zijn medewerking voor afzet van de verbeterde Surinaamsche koffie kan van belang worden, daar wij vernamen, dat in de verschillende filialen van deze firma wekelijks ongeveer twee duizend balen koffie ad zestig kilogram verkocht worden.

Hoe groot thans het vertrouwen in het procédé-Fernandes is, blijkt uit het feit dat de Surinaamsche Landbouwvereeniging f 5000 beschikbaar heeft gesteld tot voortzetting der proeven"....

Wij wenschen Dr. Fernandes van harte geluk met zijn succes.

⁂

Geruimen tijd geleden vonden wij in onze brievenbus een vliegend blaadje van *de Bijenkorf*, te Amsterdam, waarin vermeld stond dat „Suriname koffie" à 60 cent per pond verkrijgbaar was. Wij deden hier in Den Haag navraag, maar de koffie was niet voorhanden. Wij schreven toen in dit weekblad dat het voor Suriname van groot belang kon zijn wanneer de Bijenkorf en een firma als De Gruyter de koffie verkrijgbaar stelden. Wij keken er daarom van op, toen wij in het bovenstaande lazen, dat de heer De Gruyter de proef van Dr. Fernandes had bijgewoond. Zou hij daartoe naar Suriname zijn gegaan, vroegen wij ons af?

De verklaring van zijn aanwezigheid vonden wij in *„De Surinamer"* van 5 Maart:

„Zondag kwamen per Fransche mail als gasten van Z. D. H. Mgr. Van Roosmalen aan, monseigneur L. de Gruyter, pastoor te Luik en de heer J. de Gruyter, de laatste jeugdvriend van Z.D.H. Mgr. Van Roosmalen."

⁂

Uit andere bron vernemen wij dat de heer De Gruyter 6000 K.G. bessen heeft gekocht, welke voor hem bereid zullen worden, om die mee te nemen naar Den Bosch, voor nader onderzoek. Voor zoover hij dat in Suriname kon uitmaken, was hij van oordeel, dat het nieuwe product ook in Nederland en het overige Europa bruikbaar zal wezen.

Waar de firma De Gruyter jaarlijks driemaal meer koffie in den handel brengt dan de geheele opbrengst van Suriname bedraagt, is het te hopen, dat de firma voortaan ook Suriname-Liberia-koffie zal kunnen gebruiken.

⁂

De correspondent in Nickerie meldt aan *„De West"* van 17 Maart dat de suikeronderneming Waterloo, welke gesloten zou worden aan het eind van de loopende campagne, voorloopig zal doorwerken. In Europa is een bedrag beschikbaar gesteld om nog een tweeden oogst af te werken.

⁂

„De N. R. Ct. van 15 April Av.bl. C. schrijft:

„Te Breslau is gisteren een proces begonnen tegen veertien verdachten die met de bewering dat zij een erfenis van 200 millioen mark te wachten hadden er gemakkelijk in slaagden slachtoffers te maken. Op de verzonnen erfenis leenden zij geld van goedgeloovigen. De voornaamste beklaagde, vrouw Schneider, moet zich in niet minder dan 45 gevallen, haar zuster, vrouw Hartmann, in 32 gevallen aan bedrog hebben schuldig gemaakt. Zij beweerden de afstammelingen te zijn van een in 1839 te Paramaribo overleden kapitein König, die inderdaad in genoemd jaar te Paramaribo is overleden. Zijn nalatenschap is echter al lang aan zijn nabestaanden uitgekeerd. In het geheel hebben de oplichters ongeveer 2½ millioen mark buit kunnen maken. Het proces zal zoowat vier weken duren."

(Men zie over dezen erfeniszwendel ons nummer van 9 April).

⁂

Naar aanleiding van het artikel *„De kunst van adverteeren"* van de hand van Jhr. Dr. Sandberg in ons nummer van 9 April, namen wij bij verscheidene lezers en lezeressen van ons blad steekproeven. Slechts *één* lezeres was het niet met den schrijver eens. Al de anderen wèl. Geen van deze las ooit de advertenties tusschen den tekst. Een der lezers gebruikte een krachtterm, dien wij niet zullen herhalen, tegen de adverteerders, die hunne advertenties tusschen den tekst wenschen te hebben.

⁂

Wij hebben in dit weekblad meermalen geschreven over de toenemende verarming van de Surinaamsche bevolking. Dat de toestand in het naburige Britsch-Guiana niet beter is, moge blijken uit de volgende aanhaling uit een artikel *„Saving the Colony"* in de mail-editie van *„The Daily Argosy"* van 20 November 1930, ons uit Paramaribo toegezonden:

„One thing is certain, conditions—deplorable conditions—such as at present exist locally cannot longer be permitted without producing a regrettable debacle, if not a holocaust, such as has been never before witnessed.

To-day, in British Guiana and more particularly in Georgetown, penury, stark want, and starvation are neither figurative nor relative terms and in short, a degree of hardship is being experienced, and this not only by the improvident masses, which can only be realised by those who move intimately among the people. No amount of sympathy, no degree of expressions of regret, not even the inauguration of relief works on the diminutive scale which has so far been attempted, will remedy all this.

It is necessary that these facts be brought prominently before the Government as well as the growing temper of the people of the colony."

⁂

In het nummer van 6 Maart 1931 van hetzelfde blad lezen wij dat de mogelijkheid bestaat, dat de Rockefeller Foundation zal medewerken aan de bestrijding van de Filaria in Britsch-Guiana. Het is te hopen dat de Foundation de werkzaamheid zal uitstrekken tot Suriname. Zouden stappen om daartoe te geraken, niet dienen uit te gaan van het Surinaamsche Gouvernement?

⁂

Op 4 April overleed te Londen Sir John de Villiers, een man, die in de voorbereiding van de scheidsrechterlijke uitspraken in de grenskwesties van Britsch-Guiana met Venezuela en Brazilië een zeer belangrijk aandeel heeft gehad.

Tijdens zijn verblijf in Den Haag in de oorlogsjaren hadden wij meermalen het genoegen hem op de Britsche Ambassade te ontmoeten, wanneer wij zijne hulp noodig hadden om gegevens uit de bibliotheek van het Britsch Museum te verkrijgen.

Van zijne hand verscheen in *„De West-Indische Gids"* van Januari 1922 (3e jrg. blz. 470—494) een artikel over Storm van 's-Gravesande.

Over dezen beroemden Gouverneur van Essequebo publiceerde hij een groot werk bij Martinus Nijhoff. (1920).

Meer over dezen geleerde vindt de lezer o.m. in de N. R. Ct. van 8 April, avondblad D. en E.

Curaçao

Nieuwe uitgaven.

Bij gebreke van nieuws — naar particuliere berichten melden, is het Voorloopig verslag van den Kolonialen raad op de begrooting voor 1932 verschenen; door ons is zij nog niet ontvangen — vestigen wij de aandacht op een drietal uitgaven.

Vooreerst verscheen deze maand: *1931 Handelsadresboek* voor Ned. West-Indië (Tweede Uitgave) Samengesteld door *Vereeniging „Bureau voor Handelsinlichtingen"* Oudebrugsteeg 16, Amsterdam-Centrum. Behalve een opgaaf van consulaire ambtenaren en handelsadressen in onze beide Amerikaansche gebiedsdeelen bevat het boek een opstel van den heer C. K. Kesler, archivaris van *De West-Indische Kamer* over *Onze handelsbetrekkingen met de West.* Een groot aantal foto's en een paar mooie kaartjes verluchten den tekst.

De tweede uitgave, die wij noemen is *De Isla,* een gratis verspreid advertentieblad, dat wekelijks verschijnt.

En ten slotte dient vermeld *La conmemoracion del centenario de la muerte del libertador Simon Bolivar el 17de Diciembre de 1930 en Curaçao, A. H.* Deze uitgave is een verzameling van de bij de herdenking van Bolivars honderdsten sterfdag gehouden redevoeringen en persoverzichten enz. Wat in het Nederlandsch gezegd of gedrukt is, is daarnaast in de Spaansche vertaling opgenomen. Een foto van het onthulde standbeeld zou zeker op z'n plaats geweest zijn.

Uit den Verren Vreemde

De opstand van Madeira en de Azoren.

Als men van Lissabon westwaarts den Atlantischen Oceaan instevent, bereikt men de eilandengroep der Azoren, op een afstand ongeveer als die van Portugals hoofdstad tot Amsterdam. Richt men den steven uit Lissabon Z. W., dan belandt men, op ietwat korter afstand, bij het geïsoleerd liggend eiland Madeira, dat met de Azoren administratief een Portugeesche provincie uitmaakt.

In elke beschrijving van Madeira wordt van „bekoorlijk en lieflijk" gesproken. Momenteel overstemmen minder weldadigaandoende tonen. Madeira heeft het teeken gegeven tot een opstand tegen de moederlandsche regeering, de beweging is naar de Azoren overgeslagen.

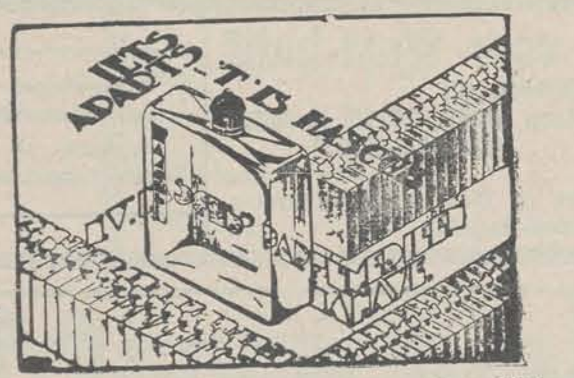
Waar 't om gaat is voor den buitenstaander niet recht duidelijk. Vele republiekeinen schijnen gestemd tegen het dictatorschap van Carmona. Overigens krijgt men den indruk dat vooral persoonlijke verlangens en verwachtingen in 't spel zijn. Het Iberische schiereiland is sedert lang het tooneel van revolutionnaire woelingen. In het huidige speelt zich in Spanje weer een groot bedrijf af. De koning van Hispaniën wordt alleen nog luide geëerd in het verre land van den 80-jarigen oorlog. Portugal weet met zijn republikeinsche regeering evenmin allen tot berusting te brengen. Het revolutiemaken zit het volk blijkbaar in het bloed.

Het is zeer de vraag of de bevolking van de Azoren en Madeira zelf wel aan de zijde van de rebellen staat.

Madeira heeft ongeveer 130.000 inwoners. De hoofdplaats Funchal heeft een goede haven. Als export-artikel is de wijn het meest bekend, die er echter reeds sedert 80 jaren meer fabrieks-, dan landbouwproduct is, en door de concurrentie met andere wijnsoorten als productiemiddel in beteekenis achteruit gaat.

Madeira en de Azoren zijn overigens vruchtbaar genoeg om aan de bewoners een goed bestaan te bezorgen.

In de laatste jaren heeft de regeering te Lissabon de eilanden tot banningsoord gemaakt van een 300-tal woelige elementen. Mede zijn zij strafgarnizoen geworden voor officieren, die reden van wantrouwen gaven. Dit lijkt niet verstandig. In een ballingsoord moet een allezins betrouwbare militaire bezetting op post worden gezet. De revolutionnaire drijvers hebben ruimen tijd en gemakkelijke gelegenheid gevonden om te conspireeren. Vermoedelijk zijn zij tot de conclusie gekomen, dat hun kansen niet gunstig zijn om in Portugal zelf op het kussen te komen; maar een republiek Madeira met de Azoren zou al een aardige gelegenheid geven ter verwezenlijking van persoonlijke wen-

schen. Dit denkbeeld is dan uitgewerkt. De autoriteiten ter plaatse, die deels ook uit het moederland verwijderd zijn, heulden mee, of hielpen althans om datgeen wat uitlekte als een onschuldig politiek-spel te doen beschouwen. Zoo is de uitbarsting nog onverwacht gekomen en kon de opstand vooruit toch al goed georganiseerd zijn. Zoodra Madeira het teeken had gegeven, sloten de Azoren er zich bij aan.

De eerste berichten maakten melding van de gevangenneming door de voorloopige revolutionnaire regeering te Madeira van den commandeerenden officier, kolonel Silva Leal, andere officieren, alsmede van regeeringsambtenaren. De troepen zouden de zijde der opstandelingen gekozen hebben.

In Funchal had generaal Sousa Dias voorloopig de leiding op zich genomen, aan zijn zijde speelde kolonel Freiria een rol, en traden de politieke bannelingen Guimaraes en Sebastian Costa op den voorgrond.

Uit Lissabon werd een troepenafdeeling gezonden, onder kolonel Fernando Borges, die tevens machtiging kreeg als regeerings-commissaris op te treden. Engeland zond er het oorlogsschip Condor heen, ter bescherming van de belangen zijner onderdanen.

De militaire dictator te Funchal vaardigde een manifest uit, waarin de volledige autonomie van het eiland de eenige mogelijke oplossing der moeilijkheden wordt genoemd.

De gewone verschijnselen werden waargenomen. Het zakenleven lag stil. De bevolking sloeg zooveel levensmiddelen in als zij bijeen wist te brengen, zij nam zooveel geld op als de banken konden afstaan. De revolutionnairen verbraken de telefoonverbinding. Door de dictatuur werd een strenge censuur ingesteld, evenals een contrôle op de uitvarende schepen en op het verkeer langs de kust.

Vrij spoedig trachtten tegenberichten het geloof ingang te doen vinden, dat de toestand niet zoo heel ernstig was, terwijl het revolutionnaire bestuur ook den indruk wilde vestigen, dat alles veilig was. Maar daar tusschen door vernam men toch dat een deel der bevolking het wijs had geacht Funchal te verlaten om zijn tenten in de bergen op te slaan.

Was de alarmklok voor het eerst den 7en of 8en April geluid, den 11en moest de regeering te Lissabon al bevestigen, dat twee garnizoenen der Azoren te Ponta Delgaga en Angra Heroisno, ook in opstand waren gekomen en zich solidair hadden verklaard met Madeira. Zij verklaarde deze garnizoenen en dat van Funchal als ontbonden. Een decreet bedreigt met ontslag alle functionnarissen in staatsdienst, zoo militair als civiel, die zich ten dienste van de opstandige regeering hebben gesteld, haar hebben gesteund, of andere personen hebben aangezet tot deelneming aan ongeregeldheden. Deze maatregel is reeds van toepassing verklaard ten aanzien van generaal Dias en kolonel Freiria.

Den 13en las men over het vertrek van de oorlogsschepen Vasco de Gama en Limpopo uit Lissabon, ter versterking der reeds bij Madeira aanwezige twee schepen, een stoomschip was bestemd om een troepentransport over te brengen. Carmona, de President der republiek, sprak zelf de trooepen toe voor hun vertrek. Dit is de expeditie, die onder leiding staat van kolonel Borges.

Van de andere zijde hoorde men namen noemen van den President, den Minister-president, den Opperbevelhebber der nieuwe republiek, aan welke ook al een naam gegeven is: Atlantida. De namen van de hoogwaardigheidsbekleeders zullen wij nog maar even aanhouden, totdat de berichten wat vaster vorm zullen hebben gekregen. De weermacht zou 3000 goed gewapende strijders tellen. Om de beweging der marine te bemoeilijken zijn de vuurtorens gedoofd.

Behalve de actie, welke kolonel Borges noodig zal vinden te voeren, is de regeering te Lissabon er ook toe overgegaan voor de eilanden een blokkade toe te passen, die den toevoer van het noodige wil afsnijden.

Den 18en werd uit Lissabon aan de pers gemeld, dat de regeering aan de opstandelingen op de Azoren een ultimatum had gesteld tot onmiddellijke capitulatie, wilden zij niet door de in aantocht zijnde troepenmacht tot onderwerping gedwongen worden, met alle gevolgen die hieraan zouden verbonden zijn.

De te volgen tactiek teekende zich als: eerst de kleine garnizoenen van de Azoren tot onderwerping dwingen, om daarna het grootere Madeira aan de beurt te stellen. De aanvang schijnt voorspoedig. Den 20en toch kon de regeering reeds melden, dat de bezettingen van de eilanden Terceira, Sao Jorge, Graciosa en Sao Miguel zich aan kolonel Borges hebben overgegeven. De opstandelingen hebben, toen gevaar naderde, de afvallige officieren weer aan hun lot overgelaten. De rust heet in de Azoren verzekerd.

Nu zal Madeira aan de beurt komen. Naar verluidt, heeft de bevolking van dit eiland zich bij de in verzet gekomen officieren aangesloten. Onder presidium van generaal Dias organiseert een voorloopige regeering het bestuur en de verdediging.

Wanneer dit nummer van *Het Kol. Wkbl.* verschijnt, zal men wellicht al iets hebben vernomen van de in Madeira gevoerde actie.

Voor de tegenwoordige Portugeesche regeering geven deze gebeurtenissen, al worden zij ook spoedig bedwongen, toch een leelijke streep door de rekening. De politiek van Carmona was eindelijk eens gericht op het in orde brengen van de financiën van het land. Het hiervoor uiteen gezette stelsel werd door bekwame financiers geprezen. En nu deze expeditie, die, hoe zij ook moge verloopen, in elk geval groote uitgaven vergt en ook overigens belemmerend inwerkt op den goeden gang van zaken.

Jaarverslag der Vereeniging „Oost en West" van den Hoofdvertegenwoordiger in Nederl.-Indië.

Op 1 Januari 1930 werden de functiën van Hoofdvertegenwoordiger van „Oost en West" door mij aanvaard. Al spoedig na mijn optreden als zoodanig bleek mij, dat vele leden nog achterstallig waren in de betaling van contributie, niet alleen over 1929 maar enkelen zelfs over 1928.

De contributie-inning veroorzaakte veel moeilijkheden. Als alle leden na ontvangst van een postwisselformulier, aan dien wenk tot betalen gevolg gaven, zou dat de taak van den Hoofdvertegenwoordiger aanmerkelijk verlichten. Voor velen was het ontvangen van één postwisselformulier evenwel niet voldoende; sommigen betaalden eerst nadat ze twee tot drie keer zoo'n formulier ontvangen hadden. Toen op het einde van 1930 niettegenstaande het zenden van die postwisselformulieren, velen nog niet voldeden aan hun financieele verplichtingen, werd begonnen met het zenden van postkwitantie's en ook dit middel bleek niet afdoende te zijn, daar het grootste gedeelte als onbetaald van het postkantoor werd terugontvangen. Waar van een bepaalde onwil tot betalen ten duidelijkste bleek, werden die leden van de ledenlijst afgevoerd. Aan leden, die zich onttrekken aan de verplichtingen die ze bij toetreding tot de vereeniging stilzwijgend op zich namen, heeft een vereeniging niets.

Er hadden dan ook gelet op het bovenstaande vele afschrijvingen plaats, terwijl het merkwaardige verschijnsel zich voordeed, dat verschillende heeren mededeelden, al jaren geleden voor het lidmaatschap bedankt te hebben.

Door het ontbreken van een ledenlijst en contributieregister, moest begonnen worden met het aanleggen daarvan en zulks aan de hand van het van mijn ambtsvoorganger overgenomen kaartensysteem. Toen van uit Holland een gedrukte ledenlijst werd ontvangen, konden de verschillen tusschen die lijst en de door mij aangelegde een voor een tot klaarheid worden gebracht, zoodat op dit oogenblik absoluut vaststaat, welke leden van „Oost en West" zich in Ned.-Indië bevinden.

Het volgend jaar hoop ik in staat te zijn precies op te geven:

I. het aantal bij het begin van het jaar aanwezige leden in Indië;

II. de vermeerdering van het aantal leden in Indië gedurende het verslagjaar door:
- a. toetreding van nieuwe leden;
- b. overboeking van leden van Holland op Indië;

III. de vermindering van het aantal leden in Indië gedurende verslagjaar door:
- a. vertrek naar Holland;
- b. opzegging van het lidmaatschap;
- c. overlijden;
- d. afvoering wegens wanbetaling;

IV. het aantal leden in Indië op het eind van verslagjaar.

Over 1930 ben ik slechts in staat de volgende cijfers te geven:

a. Aantal leden aangebracht gedurende 1930 — 41

b. Afgevoerd wegens overlijden, bedanken, wanbetaling, — 143

Tot toelichting van dit groote aantal afschrijvingen, moge worden aangeteekend, dat vele leden, gelet op de vooral in het laatst van 1930 zich allerwege manifesteerende malaise, noodgedwongen alle niet strikt noodige uitgaven hebben moeten afschaffen en daartoe behoorde ook het lidmaatschap van „Oost en West".

Nagekomen Berichten.

Zooals Mr. Fauser in zijn verslag over 1929 terecht aanteekende, hebben de leden, die zich in Holland vol enthousiasme voor het lidmaatschap van „Oost en West" aanmeldden, eenmaal in Indië zijnde, geen of weinig interesse voor de vereeniging, en zulks om de eenvoudige reden, dat het lidmaatschap van „Oost en West" voor hen weinig nut of voordeel heeft behalve dan het gratis abonnement van het Koloniaal Weekblad en dat in tegenstelling met het lidmaatschap in Holland, waar men als lid lezingen, tentoonstellingen, feestavonden enz. enz. kan medemaken.

Helaas ik moet dit tot mijn spijt constateeren, geniet het Koloniaal Weekblad hier in Indië ook niet die belangstelling, die het orgaan verdient.

Het aantal op 31 December in Indië verblijf houdende leden bedraagt 629.

Propaganda werd zeer intensief gevoerd. Van de met iedere mail ontvangen 50 exemplaren van het Koloniaal Weekblad, werd in de eerste plaats een exemplaar toegezonden aan de zich in Indië voor het lidmaatschap aangemeld hebbende leden en zulks zoolang, totdat uit den mutatiestaat in het K. W. bleek, dat het nieuwe lid in de boeken van den Administrateur te 's-Gravenhage is opgenomen en het K. W. dus uit Holland rechtstreeks wordt toegezonden. De overige exemplaren werden ter kennismaking aan diverse personen, zoowel aan ambtenaren en officieren als aan particulieren toegezonden en zulks gedurende ongeveer een maand. Ten slotte werden deze personen per brief uitgenoodigd tot toetreding als lid der Vereeniging.

Waar de toestanden op het huidig moment in Indië allesbehalve florissant zijn en er allerwege een depressie te constateeren valt en men overal hoort spreken over bezuiniging, salarisvermindering (halveering) ontslag en werkloosheid, is de toekomst nu niet bepaald hoopvol.

Vooral in het particuliere, in de cultures, industrie, handel en nijverheid zijn de toestanden zorgelijk en valt er voor „Oost en West" niet te rekenen op uitbreiding van het ledental. Mijn hoop is gevestigd op de bereidwilligheid van de Heeren ambtenaren en Dames ambtenaressen en de Heeren Officieren, die in geen enkel opzicht de nadeelige gevolgen van de bovenvermelde depressie hebben ondervonden. Propaganda gedurende 1931 zal zich dan ook hoofdzakelijk in die richting moeten bewegen.

De Hoofdvertegenwoordiger in O.-I.
L. M. F. PLATE.

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling 't Gooi (zetel Hilversum).

Deze afdeeling is overgegaan tot de instelling van een Informatie-bureau, dat zich ten doel stelt:

1e. om hen, die voornemens zijn naar Nederl.-Oost- of West-Indië te vertrekken, alle door hen, in verband hiermede, gewenschte inlichtingen te verstrekken;

2e. om aan personen die, uit genoemde landstreken in Nederland verwacht of hier te lande reeds aangekomen en voornemens zijn om zich tijdelijk of definitief in het Gooi te vestigen, alle door hen benoodigde informaties te verschaffen, bijvoorbeeld met betrekking tot pensions, koop of inhuur van huizen, ter zake onderwijs-inrichtingen en wat dies meer zij.

Bestuur: G. A. van Seventer, Sophialaan 20, Voorzitter; mejuffr. B. J. van Maarseveen, Zonnelaan 16, Vice-Voorzitster; de H.H. J. H. Stocksmeier, Pr. Julianalaan 13, 1e secretaris en A. Hoogesteger, Bisonlaan 4, 2e secretaris, allen te Hilversum.

Veertien leden der Vereeniging hebben zich bereid verklaard om, puttend uit hunne practische ervaring, opgedaan in ambt of beroep, aan belanghebbenden die voorlichting te verschaffen, welke een ieder hunner in zijne bijzondere levensomstandigheden zal blijken noodig te hebben.

Het Bestuur v.h. Informatiebureau.

Zoolang u de kleine details niet met zorg behandelt — zoolang zullen uw groote plannen mislukken. (Maandblad „Succes").

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Aan de leden der afdeeling Den Haag van „Oost en West".

In het belang der administratie en ter vermijding van omslachtigheid wordt men beleefd verzocht de jaarlijks verschuldigde contributie rechtstreeks te voldoen aan den Secr.-Penningmeester der afdeeling Den Haag, den heer J. C. Baudoin, Jac. Hopstraat 12, Den Haag, giro no. 135120 — en dus niet aan het Algemeen Secretariaat.

Hoofdbestuursvergadering.

Hoofdbestuurs-vergadering op Zaterdag 25 April e.k., te 2 uur, in het Gebouw der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag.

Punten van behandeling:

1. Opening.
2. Notulen (zie K. W. no. 47 van 20 November 1930).
3. Jaarverslag 1930. Rek. en Verantw. '30 met rapport Verificatie Commissie. Begrooting 1931 (zie K. W. no. 16 van 16 April 1931).
4. Voorziening vacatures H. B. door periodiek aftreden.
5. Plaats Algemeene Vergadering.
6. Rondvraag en sluiting.

De Algem. Secretaris,
VAN DER BRUGH.

N.B. Bij verhindering wordt plaatsvervanger verwacht.

VAN DE REDACTIE.

Het kultuurelement in het Koloniale vraagstuk.

Onder de leergangen 1931 van de Internationale School voor Wijsbegeerte te Amersfoort, kondigt haar Orgaan „De Amersfoortsche Stemmen", o. m. deze voordracht aan, te houden door den heer prof. *G. Grongrijp.*

Toelichting:

Het kultuurelement in het Koloniale vraagstuk.

Voordrachten: 27 Juli 4—5 uur 's middags.
28 Juli—1 Aug. 10—11 's morg.
Samensprekingen: 27 Juli 8—9 uur 's avonds.
28-31 Juli 3—4 uur 's middags.

1. Wat kultuur is. Objektief en subjektief kultuurbegrip. Wat een bepaalde beschaving is.
2. Kenmerken van de Westerse kultuur.
3. Kenmerken van de Indiese kultuur.
4. Het ontstaan van ons koloniale rijk als gevolg van een verschil in beschavingspeil.
5. Het dualisme in de koloniale maatschappij.
6. Het kultuurelement in enkele koloniale vraagstukken. Kultuursynthese.

Over dezen leergang een enkele opmerking! De vraag der kolonisatie houdt vele menschen bezig. Eenerzijds zijn er menschen, die bij voorbaat het koloniseeren veroordeelen, anderzijds zijn er velen, die de koloniën uitsluitend gebruiken, om er materieel vooruit te gaan. Wij zijn overtuigd, dat in de kolonisatie een probleem verscholen ligt. „Wij hebben koloniën", dat is iets anders dan „maak koloniën". Wie tegen kolonisatie is, moet toch de werkelijkheid onder de oogen zien, dat wij nu eenmaal een koloniale mogendheid zijn, die dus een koloniaal vraagstuk heeft. Dat vraagstuk wil onze leergang onder de oogen zien, ook voor hen, die er hun materieele winst (en verlies) boeken. Ook deze laatste willen wij vragen aandacht te schenken aan de verschillende rassen, culturen, volkeren, die in de koloniën met elkander in aanraking komen, door elkander worden beïnvloed. Wij meenen, dat hier een groote taak tot rustige bezinning ligt. Aan deze taak wil onze School ook gelegenheid geven zich te wijden.

Leden van *de Vereeniging „Oost en West"* en studenten, die zich aan de Universiteit voor een Indischen werkkring bekwamen (speciaal Indologen) kunnen dezen cursus bijwonen tegen het gereduceerde cursusgeld van 10 gulden (normaal 12 gulden). Echter, er zijn maar een beperkt aantal kaarten van 10 gulden verkrijgbaar, daar onze leden van de V.t.I. niet in het gedrang mogen komen.

Luchtmail voor Indië.

Met het vliegtuig, dat 16 April j.l. van Schiphol is vertrokken, werden 23 zakken luchtpost verzonden met een totaal gewicht van 208 K.G. 0.50 G. bruto en 189 K.G. 700 G. netto.

De zending bevatte 13927 brieven beneden 5 gram; 151 briefkaarten en postwissels; 6835 stukken zwaarder dan 5 gram; 1082 stuks bestemd voor tusschenliggende landen; totaal 21995 stuks.

Luchtpost Medan—Batavia.

Luchtpostetiketten gebruiken.

Zooals bekend bestaat er, behalve door middel van den 14-daagschen rechtstreekschen luchtdienst Amsterdam—Batavia gelegenheid, de overkomst van correspondentie voor Ned.-Indië te bespoedigen door van Medan af gebruik te maken van luchtvervoer.

Het luchtrecht voor deze verzendingswijze bedraagt 10 cent. De aandacht wordt er echter nogmaals op gevestigd, dat het noodzakelijk is om de correspondentie, waarvan verzending met den luchtdienst Medan—Batavia gewenscht wordt, te voorzien van een luchtpostetiket. Het niet opplakken van dit etiket kan tengevolge hebben, dat het vervoer met de gewone mail plaats vindt.

De K. N. I. L. M.

Het vervoer op de regelmatige lijnen in Februari bleef ongeveer gelijk aan dat van Januari. Het aantal passagiers, vervoerd op rondvluchten, steeg door de groote deelname van de vluchten tijdens Inlandsch Nieuwjaar speciaal voor Inlanders gehouden. In totaal werden vervoerd 1345 passagiers.

Aan vracht werd vervoerd 7023 K.G., aan luchtpost 1294 K.G. of ongeveer 90.000 brieven.

De teruggang van de vervoerde post tegenover Januari is te verklaren door het feit, dat in Februari een vlucht naar Medan minder werd gemaakt.

Het postvervoer Batavia—Pakan Baroe steeg aanmerkelijk. Door de opheffing van den sneldienst van de K. P. M. naar Padang werd de verbinding met deze plaats over zee zeer vertraagd. Door het instellen van een beter aansluitend postautovervoer tusschen Sumatra's Westkust en Pakan Baroe op de K.N.I.L.M.-vliegtuigen werd echter een uitstekende postverbinding tot stand gebracht tusschen Batavia en S. W. K.

Het vervoer per K.N.I.L.M.-vliegtuig van correspondentie welke met de mailbooten van Nederland in Medan wordt aangevoerd om vandaar per vliegtuig naar Zuid-Sumatra, West- en Oost Java te worden getransporteerd, toont, nu de voordeelen van deze wijze van verzenden meer bekendheid begint te krijgen bij het Nederlandsche publiek, een geleidelijke toename.

Op de Medanlijn ontvangt de K.N.I.L.M. regelmatige zendingen van entrijs. Het luchtvervoer schijnt hiervoor bij uitnemendheid geschikt te zijn. De resultaten na vervoer door de lucht waren 100 % boven die, welke verkregen werden bij vervoer met andere middelen.

Een merkwaardig vervoer was een zending van 200.000 vlindereieren, welke van Bandoeng naar Medan per vliegtuig werden vervoerd, om vandaar naar Noord Atjeh te worden doorgezonden.

Adresverandering.

Den leden wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering, hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland, aan den Administrateur der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag; in O.-Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den heer L. M. F. Plate, Bromostraat 9, Malang; in Suriname aan den heer H. J. Wolff, en in Curaçao aan den heer H. J. C. Bodenburg Hellmund, Secretaris der aldaar gevestigde Afdeeling.

Alphabetische opgave van leden der Vereeniging „Oost en West" die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen over verschillende onderwerpen.

C. P. J. BLOK, gep. Ass. resident, laatstelijk van Soerakarta, de Riemerstraat 6, Den Haag. — Javaansch en Maleisch.

A. VAN DIJK, plv. Inspecteur Inlandsch Onderwijs, Celebesstraat 74: Javaansch.

L. CH. A. FONTEYN, gep. Ass. resident, Jacob Gillesstraat 1, Den Haag. — Maleisch en Javaansch in geheelen omvang.

J. F. H. GIJSBERTS, Gep. Hoofd eener school in Ned. Oost-Indië; H. T. O. Laakkade 80, Den Haag, Kamer 126. — Privaatlessen op alle uren van den dag in alle vakken van het L. O. en, voor zoover de vakken op de H. B. S. betreft, ook voor lessen in Fransch, Ned. taal en letterkunde, Geschiedenis, Aardrijkskunde en Cosmographie. Genegen leerlingen aan huis te ontvangen voor toezicht op werk.

B. VAN GELDER, Fuchsiastraat 53, Den Haag. — Methodisch hygiënisch spreken.

H. HAYTINK, Oud Direct. leeraar van Curaçao, Pontanuslaan 80, Arnhem. — Privaatlessen in Spaansch en andere talen.

HET NED. TECHNICUM „P. B. N. A.", Directeur R. J. Rothuizen, en F. Wind, Arnhem. Is een volledig ingerichte technische school, die volgens de schriftelijke methode opleidt voor alle technische examens en beroepen. Toezicht van het Rijk en K. I. van Ingenieurs op de eindexamens.

M. J. NOLEN, gep. Ind. Hoofdonderwijzer, Edisonstraat 90, Den Haag. — Privaatlessen in alle vakken van het L. O. op alle uren van den dag. Bijwerken van leerlingen. Opleiding H. B. S. en Gymnasium.

J. J. M. H. NIJST, Lid Ned. Inst. van acc., Sloetstraat 3, Nijmegen, Parkstraat 105, Den Haag. Privaatles accountancy.

J. ISRAËL, Oud-adj. Translateur van de Javaansche taal te Soerakarta, beëedigd translateur hier te lande, Soestdijk. — Javaansch, vervaardigen van schriftelijke vertalingen uit het Hollandsch in het Javaansch en omgekeerd. Stelt zich ook in andere plaatsen beschikbaar.

A. H. JANSEN, Jacob Ruysdaallaan 21, Bussum. — Maleisch (grammatica, correspondentie, spreken) geeft les te: Busum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn en 's-Graveland.

W. KEIZER, Mariaweg 50, Oosterbeek. — Soendaneesch en Maleisch.

DRA. A. PAARDEKOOPER, Leerares M. O. Hondecoeterstraat 24, Amsterdam (Z.) — Privaatles Engelsche taal en letterkunde, Handelscorrespondentie, Gramatica en Conversatieles.

Mr. E. RIJKE, Oud Ind. Recht. Ambtenaar, Wittesingel 58, Leiden. — Ned. Ind. Wetboek, Adatrecht, Staatsinstellingen van Ned. Oost- en West-Indië, Javaansch, Maleisch en Madureesch.

W. RIJKEE, oud-hoofdonderwijzer in Ned.-Indië, Thomsonlaan 25, Den Haag. — Omgangs-Maleisch.

J. J. F. SCHREUEL, Gep. Ass. Res. Beeklaan 108, Den Haag. Maleische taal en letterkunde.

A. A. SCHOEVERS, Stadhoudersplein 3, Den Haag. — Stenografie, Machineschrijven.

P. D. VISSER, Frederik Hendriklaan 162, Den Haag. —Maleisch (gramatica, correspondentie, omgangstaal) en wiskunde.

A. H. J. G. WALBEEHM, Witterozenstraat 54, Leiden. — Javaansch en Maleisch.

Mr. Drs. P. A. F. BLOM, Cand. Notaris, oud Recht. Ambtenaar O. I., Hoogstraat 10, Bergen op Zoom. — Lessen schriftelijk en mondeling voor Ind. notariaat en doct. examen Indisch Recht, Economie en Kol. Economie.

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

C. de Jong, adm. ambtenaar b.h. B.B., Wijk C. IJsselmonde; P. Koster, alsvoren Dorpsstraat 14 O.Z. Boskoop. Ir. E. L. Levie, tuinbouwconsulent b.d. Landbouw-Voorlichtingsdienst, Hoogstraat 81, Wageningen; J. A. Abbas, hoofdonderwijzer o.l.o., Insulindeweg 82II, Amsterdam (O.).

In Nederland aangekomen verlofgangers.

J. Faintuch, commies b.d. S.S. en Tr., Haanplein 13, Den Haag; J. M. Giliam, wd. adj. inspecteur b.d. Alg. Politie, Kleinzand Sneek (p.a. J. Zwart); J. H. Ketwich, hoofd v.h. Verkoopk. van Mijnbouw Producten, Fred. Hendrikplein 17, Den Haag; J. H. Rijsenbrij, 1e commies b.d. P.T.T., Flamingostr. 21 huis, Amsterdam-(N.); C. A. Kastelijn, ass.-resident b.d. Alg. Bestuursdienst, Gr. Hertoginnelaan 250, Den Haag; mej. J. J. Th. v. Rosmalen, commies b.d. Weeskamer te Semarang, Bentinckstraat 145, Den Haag; R. W. C. F. de Bruin, tijd. wd. techn. ambt. 3e kl. b.d. P.T.T., Columbusstraat 122, Den Haag; Chr. L. M. Draaisma, opperhoutvester b.h. Boschwezen, van Hoornbeekstraat 24, Den Haag; J. Habbema, Resident van Rembang, Balistraat 38, Den Haag; Th. Chr. Munnich, tijd. waarnemend beh. 2e kl. b. d. pandhuisdienst; Anth. Duyckstraat 122, Den Haag; H. L. Wajon, ambt. 2e kl. b.d. dienst der In-, Uitv. en Acc., van Swietenstraat 126, Den Haag; P. J. van Gils, magazijnbewaarder b.d. dienst der S.S. en Tr., v. Weede van Dijkveldstraat 37, Den Haag; E. A. Aronds, stationscommies 2e kl. b.d. S.S. en Tr., Acaciastraat 37, Den Haag; E. Schubert, ambt. 4e kl., b.d. dienst der In-, Uitv. en Acc., Saxenburgerstraat 12, Amsterdam.

H. E. Latuasan, gedipl. analist b.d. dienst der Volksgezondheid, p.a. Ned.-Ind. Escompto Mij., Den Haag; E. L. J. Tijdema, ass. res. b.d. Alg. Bestuursdienst, Westeinde 132, Voorburg; dr. O. K. Preuss, gouvern.-arts 1e kl. v. Weede v. Dijkveldstraat 37, Den Haag; W. J. M. R. Diedrich, alg. ontvanger der 4e kl. bij 's Lands kas te Poerwokerto, nabij 's-Hertogenbosch, Hintham E 81; J. Spikman, schoolhoofd b.h. O.W.L.O., J. C. Kapteynlaan 57B., Groningen; Th. P. Rienstra, contr. b.d. dienst der Landelijke Inkomsten te Malang, hotel Victoria, Den Haag; J. A. Wilton van Reede, contr. b.d. Centrale Kas, p.a. Ned. Handel Mij., Rotterdam.

J. M. A. Beek, onderwijzer 1e kl. hoofd der Hendrikschool te Willemstad (Curaçao). Beeklaan 510 Den Haag.

Met Pensioen.

H. F. Boeghorn, dir. der openb. Muloschool te Salatiga, Bezuidenhout 125, Den Haag; H. de Bont, werkmeester bij de S.S. en Tr., Molenstr. 71, Tilburg; H. J. W. Gerritzen, waarnemend technisch ambt. 1e kl. b.d. P.T.T., Hanenburglaan 129, Den Haag; J. F. Oudorp-Kortebrant, ambt. 4e kl. b.d. dienst der I., U. & Acc. v. Boetzelaerlaan 310, Den Haag; W. G. Koenders, schoolhoofd b.h. Openb. Westersch lager Onderwijs, Oude Bennekomscheweg 154, Wageningen; A. de Jong, hoofd der Ambachtsschool voor Inlanders te Semarang, Boumanweg 43, Leiderdorp; J. H. W. v. d. Miesen, fd. contr. b.h. B.B., Houtrustlaan 22, Den Haag; C. P. J. Bax, 1e commies b.h. Parket v. d. Proc.-Gen. v.h. Hooggerechtshof van Ned.-Indië, Eschdoornstraat 25, Den Haag; W. A. F. L. Chevallier, werktuigkundige b.d. Staatsspoor en Tramwegen, Avenue Albert 145, Brussel.

Ch. J. I. M. Welter, vice-president van den Raad van Ned.-Indië, Pension Carnegie, Stadhouderslaan 104, Den Haag; H. J. Ph. Kramer, onderwijzer a.d. Openbare Holl. Ind. School, Berkstraat 94, Den Haag; E. de Filliettaz Bousquet, gewezen ond 1e. kl., b.h. Openb. Europ. Onderw., van Aerssenstraat 115, Den Haag.

ADRESVERANDERINGEN.

W. C. Klein, Klimopstraat 180, 's-Gravenhage. F. B. v. Voorthuysen, Columbusstraat 54, 's-Gravenhage. K. H. Londong, Zeestraat 50, 's-Gravenhage. Ir. D. W. Weber, Huizerweg 57, Blaricum N.-H.; S. L. F. Catalani, Laan v. Meerdervoort 315, 's-Gravenhage. L. R. van der Elst, 1e Luit. der Inf., Mesdagstraat 56, Nijmegen. W. E. Boers, p.a. R.damsche Tramweg Mij., Rosestraat 3, Rotterdam. M. A. P. Vermeulen, Cederstraat 21, 's-Gravenhage. C. D. E. Hauber, Weimarstr. 24 I, 's-Gravenhage. J. H. Koster, Bilderdijkkade 38A, III, Amsterdam-W. P. F. Jacobs, Beukstraat 87, 's-Gravenhage. J. M. Jacobs, alsvoren. H. M. J. Schutgens, Daendelstraat 65, 's-Gravenhage. J. L. Baank, Sonoijstraat 57, 's-Gravenhage. J. G. Houtschilt, Beeklaan 372 beneden, 's-Gravenhage. L. van Galen, p.a. Incassobank, 's-Gravenhage. J. W. de Vos, Lomanstraat 75, Amsterdam-Z. J. W. Mulder, p.a. N.-I. Escompto Mij. 's-Hage. C. G. M. van Arcken, p.a. Mauritskade 37, Den Haag. G. Kok, Stephensonstraat 59, 's-Gravenhage. C. Mendelaar, Weimarstraat 107, 's-Gravenhage. C. A. Rijnders, Avenue de St. Mande 100, Parijs. J. van Ardenne, Fred. Hendriklaan 129, 's-Gravenhage. R. G. Leegstra, Dillenburgstraat 33, Utrecht.

Mutatiestaat van 15 tot 22 April '31

Nieuwe Leden:	Voorgesteld door:
Rectificatie: Mevrouw J. M. Dobson—v. d. Maaten, Overveen, Regentesselaan 22.	
Mejuffrouw H. Commelin, Amsterdam, Moreelsestraat 9b.	Mevrouw J. Garrer—v. d. Meer te Haarlem.
J. J. van West, Hilversum, 's-Gravelandsche Weg 79.	den heer Dr. G. M. Brouwer te Doorn.
Higher College of Commerce te Taihoku (Formosa-Japan).	den heer J. J. Kooy te Taihoku.

Afschrijvingen:

G. J. A. M. Wap, Den Haag, Theresiastraat 15.

Adresveranderingen:

P. Harrebomée, Commissaris van Politie, Amsterdam, van: 1ste Helmersstr. 58, naar: Joh. Verhulststraat 8huis.

J. G. Risch, van: Garoet, naar: Heemstede, Laan van Bloemenhove 8. f 5.—.

F. van Gelderen, Indol. Stud., Boskoop (Z.-H.), Zijde, van: 116, naar: 122.

H. F. N. Roskott, Oud-Ass.-Resident, Den Haag, van: Hoeylaan 55, naar: van Aerssenstraat 111.

H. J. Schmidt, Resident m.v., van: Den Haag, Mauritskade 37, naar: Scheveningen, Seinpostduin 29.

Mejuffrouw M. E. Schubart, Oud-onderwijzeres 1ste kl. in N.-I., van: Den Haag, Valkenboschlaan 216, naar: „de Trekvogel", Dellerweg, Epe (Gld.)

J. M. A. Beek, Hoofd Hendrikschool, van: Willemstad, Curaçao, naar: Den Haag, Beeklaan 510. f 5.—.

W. F. R. Essed, Arts, van: Semarang, Bendoweg 3, naar: Soerabaja, Floresstraat 6.

D. M. Hollestelle, Controleur B.B., thans te Tjalang (Atjeh).)

Mr. L. W. H. de Leeuw, Ambtenaar Dep. v. Justitie, thans te Batavia-Centrum, Soembaweg 13.

C. W. van Oyen, thans te Moentilan N.-I.-S.

C. A. Kastelijn, Ass.-Resident, van: Cheribon, naar: Den Haag, Groot Hertoginnelaan 250. f 5.—.

H. L. Wajon, Ambtenaar 2de kl. In- en Uitvoerrechten, van: Pontianak, naar: Den Haag, van Swietenstraat 126. f 5.—.

E. J. F. Grootenboer, van: Apeldoorn, Jachtlaan 48, naar: Den Haag, van Hoornbeekstr. 18. f 5.—.

B. J. B. A. van Delden, Den Haag, van: Statenlaan 54, naar: Flatgebouw van Hogenhoucklaan 60.

J. J. de Wilde, Indol. Stud., Haarlem, van: Busken Huetstr. 15, naar: Marnixplein 5.